

Vlaams
Parlement

vergadering **C225**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 31 maart 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Annick De Ridder aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opvolging inzake de uitrol van warmtenetten – 2173 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afsluiten van terugleveringscontracten met zonnepaneeleigenaars – 2204 (2020-2021)	7
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aanvragen van de retroactieve investeringspremie – 2273 (2020-2021)	13
VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de mogelijkheden om in Vlaanderen waterstof in grote hoeveelheden te produceren – 2313 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de marktformule voor het delen van zonnestroom – 2314 (2020-2021)	18
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de kritiek van de VREG op de beslissing om digitale meters niet langer prioritair te installeren bij zonnepaneeleigenaars – 2322 (2020-2021)	20
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het eventuele uitstel van het capaciteitstarief – 2331 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Tom De Meester aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het standpunt van de minister betreffende het capaciteitstarief – 2370 (2020-2021)	23
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over gevel- en dakscans, thermografische kaarten en renovatiecoaches in het kader van de renovatiestrategie – 2471 (2020-2021)	30
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de dubbele aanrekening van netkosten voor eigenaars van zonnepanelen – 2614 (2020-2021)	32
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Zuhhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vergroening van de residentiële warmtevraag – 2636 (2020-2021)	35

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de woningpas en het asbestattest bij verkoop – 2660 (2020-2021)	39
VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de klimaatvoorwaarden in Wallonië voor de bouw van nieuwe gascentrales – 2662 (2020-2021)	43

VRAAG OM UITLEG van Annick De Ridder aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de opvolging inzake de uitrol van warmtenetten – 2173 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Wij zijn in Antwerpen bezig met de uitrol van een openaccesswarmtenet. Dat wil zeggen dat meerdere leveranciers warmte kunnen leveren en er verschillende afnemers kunnen zijn. Dat zou uniek zijn, niet alleen in Vlaanderen maar ver daarbuiten. Het is volgens ons de toekomst voor een globaal warmtenetbeleid.

De cijfers moet ik u niet in herinnering brengen. In 2019-2020 waren er in totaal 74 warmtenetten aangemeld bij de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (de VREG). Vanaf 2021 zal dat alleen maar toegenomen zijn. Maar er is nog geen regulering. Het is natuurlijk nieuw beleid. De vraag is wat we daarmee doen. Onzes inziens zou dat het best worden opgenomen op Vlaams niveau in plaats van op gemeentelijk niveau. Anders riskeert men een lappendeken van reguleringen te krijgen.

Minister, tijdens een commissiezitting begin juli vorige zomer zei u dat u het openaccessprincipe belangrijk vond en dat u onderzocht hoe dat principe verder kan worden uitgerold. U begreep ook de vraag om een en ander op Vlaams niveau te coördineren.

In het ondernemingsplan van de VREG staat te lezen dat men in 2021 voor het eerst informatie zal verstrekken aan warmte- of koude-afnemers over de prijzen en voorwaarden die de leveranciers hanteren. Ook het Vlaamse regeerakkoord kondigt aan dat er in Vlaanderen wordt gewerkt aan een overkoepelende regulator voor onder andere warmte. Dat is nu dringend aan het worden omdat wij zien dat men bij de uitrol van onze plannen voor open acces in Antwerpen de investeringsbeslissing momenteel wat afhankelijk stelt van afnamegaranties van consumentenzijde. Het ontbreken van een regelgevend kader over de kostprijs van warmte en dus ook in het bijzonder de garanties naar de consument over het niet-meer-dan-andersprincipe, is niet heel goed voor het consumentenvertrouwen en men riskeert de verduurzaming van onze energiebevoorrading wat te vertragen.

Minister, het is natuurlijk nieuw beleid. Dat is opnieuw iets waarin u uw tanden zult moeten zetten. Is er met betrekking tot het beheer van de openaccessnetten al overleg opgestart? Zo ja, wat is de stand van zaken?

Wanneer voorziet u dat een regulerend kader zal kunnen worden voorgelegd? Welke 'caveats' en eventuele blokkeringen of moeilijkheden komt u daar tegen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Ridder, dank u voor de vraag. Wij hebben met heel wat stakeholders en steden samengezeten rond het regulerend kader voor warmtenetten. Ik vind het heel belangrijk dat we daar werk van maken. Weet ook dat we overeenkomstig het regeerakkoord de piste aan het bekijken zijn dat er in Vlaanderen een overkoepelende regulator moet worden uitgewerkt voor net-gebonden infrastructuur.

In het overleg dat we tot nu toe hebben gehad is open access een van de thema's die aan bod komen. Het nut ervan en de verschillende samenwerkingsstructuren die daarbij worden opgezet, is besproken. De gesprekken lopen goed. Als men het

een beetje aan de lokale besturen overlaat, dan heeft iedereen daar natuurlijk een eigen mening over. Daarom vind ik het belangrijk dat we dat verder uitwerken zoals in het regeerakkoord staat. Ik geloof erg in warmtenetten. Daarom hebben we in het kader van de relance extra budgetten voorzien. Dat er een regulerend kader zou moeten komen voor warmtenetten, hoort daarbij. U weet dat wij aan een warmteplan werken. Ik zou dat dit jaar willen afronden. We willen daarin meenemen hoe dat regulerend kader eruitziet. Het is belangrijk dat projecten die vandaag lopen, waarbij Antwerpen een belangrijk project is, kunnen worden doorgezet.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Dank u. Ik vind dit goed nieuws. Ik was er natuurlijk al van op de hoogte dat u het belangrijk vindt, en dat u er ook uw schouders mee onder zet. Ik verwijs naar de Nederlandse situatie, waar men wel een warmtewet heeft, regelgeving die ook heel duidelijk dat niet-meer-dan-andersprincipe voor de consumenten omschrijft. Maar ik vind het goed dat u bevestigt dat u denkt in de richting van één regulator, net om te vermijden dat alle lokale besturen er anders een eigen mening over hebben. Dat u het gaat meenemen in het warmteplan en er nog dit jaar werk van zult maken is natuurlijk goed nieuws. Wij kijken daar, samen met velen, uiteraard naar uit. Dank u.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel. Warmtenetten zijn inderdaad een belangrijk onderdeel van de toekomst. Het is goed, minister, dat u verder werkt aan uw warmteplan. Ik heb twee vragen, of suggesties. We hebben wel wat mensen die op het terrein actief zijn in deze, niet alleen in de stad Antwerpen, ook in andere steden en gemeenten. Die mensen verzamelen zich binnen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ook Fluvius is hierin actief, en dan is er het Warmtenetwerk. Ik wil er heel hard voor pleiten om bij de opmaak van uw plan die actoren heel nauw te betrekken. Elk behandelt het gegeven van warmtenetten vanuit een eigen standpunt, maar uiteindelijk wel met een gezamenlijk doel: de verdere ontwikkeling ervan mogelijk maken. Dat is één.

Twee, collega De Ridder verwees al naar het niet-meer-dan-andersprincipe. Dat is een niet onbelangrijk element waar al de actoren die ik net heb opgenoemd, het ook over eens zijn. Daarbij komt dat we verwarming met fossiele brandstoffen nu een stukje begunstigen, door bij de tarieven en dergelijke alle mogelijke kosten van de energietransitie op elektriciteit af te wentelen, en niet op fossiele brandstoffen. Een verschuiving van die lasten in die richting zou ook voor warmtenetten een heel belangrijke impuls kunnen zijn, minister. Dat is dus misschien een suggestie, om dat ook mee te nemen in uw warmteplan, en ook de vraag of er daarover verdere ontwikkelingen te melden zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ja, bedankt voor de suggestie, collega Bothuyne. Uiteraard zullen wij een goede samenwerking met alle stakeholders – want het zijn er heel veel – nastreven. De betrachting is natuurlijk om alle neuzen in dezelfde richting te krijgen, en effectief werk te maken van een regulerend kader rond warmtenetten. Ik denk ook wel dat dat in de toekomst echt van groot belang zal zijn. Men wil daar ook vanuit Vlaanderen in investeren. Zeker voor grote steden is dat van belang. Het is ook van belang in de hele discussie rond het klimaat, en zit ook in ons klimaatplan. Een goede samenwerking: absoluut. Ik zei dat er momenteel wat verschillende meningen zijn, maar we zullen daarvoor moeten zorgen, en met het diplomatisch gevoel dat ik heb – zoals iedereen zegt – moet het wel lukken om de vele neuzen in dezelfde richting te duwen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord. Hebt u vertrouwen in de diplomatische gaven van de minister?

Annick De Ridder (N-VA): In nog veel meer gaven of kwaliteiten dan dat. Maar ik ga stoppen nu, want anders wordt het te gênant.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het afsluiten van terugleveringscontracten met zonnepaneeleigenaars – 2204 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, sinds 1 januari van dit jaar geldt de verplichting voor energieleveranciers om een terugleveringscontract en een bijhorende terugleververgoeding aan te bieden aan zonnepaneeleigenaars. Toen ik u eerder dit jaar een schriftelijke vraag stelde over uw intentie om hieraan een minimale terugleveringsintentie te koppelen, antwoordde u dat u niet de intentie had om ten aanzien van marktspelers een minimale terugleververgoeding te bepalen. U merkte daarbij trouwens enigszins cynisch op dat er in theorie eigenlijk al een minimale terugleververgoeding bestaat in Vlaanderen, namelijk 0 euro.

Minister, u zei ook dat u de werking van de vrije markt niet dwingend wilt verstoren, maar dat een minimale terugleververgoeding marktverstoring zou werken, wordt eigenlijk echter nergens gestaafd. Dat de energieleveranciers bovendien zelf geen vragende partij zijn voor het opleggen van een minimale terugleververgoeding, spreekt voor zich. Voor de leveranciers betekent een terugleververgoeding namelijk minder winst op de stroom die ze duur doorverkopen aan dezelfde Vlaamse gezinnen die de stroom produceren.

Ik maak de vergelijking met Nederland, waar een minimale terugleververgoeding van 70 procent van het leveringstarief bestaat. U noemt dat Nederlandse systeem een "redelijke terugleververgoeding". De leverancier mag daarbij zelf bepalen hoe hoog deze vergoeding is. Dat klopt natuurlijk maar gedeeltelijk. In samenhang met de afbouw van de salderingsregeling – wat in de praktijk neerkomt op het principe van de terugdraaiende teller – zal de Nederlandse regering namelijk wel een wettelijke minimumvergoeding vaststellen. Dat minimum zal vanaf 2023 maar liefst 80 procent bedragen van het leveringstarief dat de particulier heeft afgesproken met zijn energieleverancier.

Waarom bedreigt een minimale terugleververgoeding volgens u de vrije marktwerking?

U beweert dat de verplichting van een minimale terugleververgoeding tot een extra kost voor de leveranciers zou leiden die op termijn doorgerekend kan worden aan de andere klanten of aan de overheid. Om welke extra kosten gaat het dan volgens u? Hoe groot zouden die kosten zijn?

Ben u bereid om over de grens te kijken en de Nederlandse situatie beter onder de loep te nemen? Indien de zogenaamde marktverstoring in Nederland niet tot negatieve gevolgen leidt, lijkt het er namelijk niet op dat de consument in Vlaanderen wel plots met extra kosten opgezadeld zou worden.

Hoe zult u – indien u weigert om van een minimale terugleververgoeding werk te maken – garanderen dat de terugleververgoeding redelijk zal zijn? Rekent u

hiervoor louter op de marktwerking en de goodwill van de energieleveranciers of zal er – bijvoorbeeld door de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) – op worden toegezien dat de vergoeding billijk is?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega Janssens. Ik heb gezien dat jullie een pleidooi houden voor het invoeren van een minimale terugleververgoeding. Op het eerste gezicht, vanuit een buikgevoel, zou men zich kunnen afvragen waarom men dat niet zou doen. Sta me toe om daar op dit moment wat voorzichtiger in te zijn. Iemand zal namelijk dat minimum moeten betalen, want het minimum dat door de overheid aan de leveranciers opgelegd zou worden, zal doorgerekend worden. Dat is mijn vrees. Ik heb nog niet de juiste methodiek gevonden om dat te vermijden. Ik wil namelijk natuurlijk vermijden dat de leveranciers een minimale ondergrens zullen doorrekenen aan iedereen, dus niet alleen aan mensen met zonnepanelen, die een terugleververgoeding genieten, maar aan de hele gemeenschap. Dat is mijn vrees. Ik heb daarvoor nog geen goede methode gevonden. Ik heb hierover al verschillende experts geraadpleegd. Ik bekijk ook wat er gebeurt in Nederland, maar daar kom ik straks nog op terug.

Indien een leverancier wettelijk gedwongen zou worden om een terugleververgoeding aan te bieden die hoger ligt dan wat vandaag marktconform is, dan spreekt het voor zich dat die leverancier die kost op een of andere manier zal willen recupereren. Dat er sprake van een meerkost kan zijn, blijkt ook uit de marktprijzen van elektriciteit. Op zonnige dagen en zeker in de zomermaanden, ligt de prijs voor elektriciteit rond de middag duidelijk lager dan 's avonds. Op momenten kan die zelfs negatief worden.

Een leverancier zou dan verplicht worden om zonnestroom op te kopen tegen een minimale prijs, terwijl de marktwaarde ervan veel lager of zelfs negatief is. Want op een bepaald ogenblik ga je veel te veel hebben, bijvoorbeeld op de middag, als de zon veel schijnt in de lente- en zomermaanden. De prijs is dan negatief, en zij kopen dat dan op. Als ze dat tegen een minimale prijs moeten opkopen, gaan ze veel te veel moeten betalen ten opzichte van de marktwaarde op dat moment. Een leverancier zou die minimale terugleververgoeding kunnen aanbieden in combinatie met een te betalen vaste kost. In dat geval wordt de extra kost natuurlijk ook weer aan de prosumant zelf aangerekend en levert de minimale terugleververgoeding dus niet veel extra's op.

Ook is het mogelijk dat de leveranciers die meerkost aan al hun klanten aanrekenen via de prijs die ze voor de energiecomponent aanrekenen bij afname. In dat geval betalen alle consumenten een meerkost, ook zij die geen zonnepanelen hebben. Dat is de reden waarom ik op dit moment voorzichtig ben met die minimale ondergrens. Maar ik hoor het ook graag van de commissieleden. Als zij daar een bepaalde methode voor hebben en als zij weten te zeggen dat ze dat niet gaan kunnen doorrekenen enzovoort, hoor ik dat ook heel graag. Want mijn experts zeggen dat dat toch wel de grote vrees is.

Uiteraard zal ik ook kijken wat Nederland gaat doen en wat de ervaringen daar zullen zijn. Zoals collega Janssens zegt, gebruikt men in Nederland een soort salderingssysteem, een vorm van terugdraaiende teller. Na de saldering blijft er een klein overschot. En dat wordt dan opgekocht. Dat is een ander systeem dan wat wij vandaag kennen.

Het wetsvoorstel van de Nederlandse minister Wiebes om geleidelijk te evolueren naar het Vlaamse systeem, zou na de verkiezingen in het parlement besproken moeten worden. De wettelijke maatregel van een minimumvergoeding is vooral bedoeld om partijen tijd te gunnen om contracten te uit te werken en de markten voor stroomprijzen en voor zonnepanelen te behoeden voor al te grote

schokeffecten. Wij horen toch ook wel dat Nederland eigenlijk wil evolueren naar een model zonder minimale terugleververgoeding. Het is dus nog geen uitgemaakte zaak, volgens de contacten die wij hebben, dat men effectief met een minimale terugleververgoeding zal werken. Het spreekt voor zich dat wij dat ook zullen opvolgen.

Ik heb al heel wat contacten gehad met leveranciers over die minimale vergoeding. Ik zou de markt dit jaar zeker laten spelen. Want zij zeggen ook altijd dat die vergoeding naargelang vraag en aanbod naar boven zal gaan. Ik wil dat dus zeker een jaar de kans geven. Ik wil ondertussen ook kijken wat Nederland gaat doen, want die willen precies toch veeleer naar ons systeem komen.

Sta mij toe dat ik wat behoedzaam ben om dat in te voeren. Mijn vrees is gewoon dat die minimale kost, die we vanuit de overheid zouden opleggen, op een of andere manier zal worden doorgerekend en dat mensen die geen zonnepanelen hebben, alweer – na de groenestroomcertificaten en de terugdraaiende teller – mee gaan betalen. Wij zijn daarover aan het nadenken. Het is niet zo dat wij blijven zitten. Als er een systeem is waarbij dat niet het geval zou zijn, zal ik de eerste zijn om dat te doen.

Dat is de vrees die ik heb. Maar ik hoor straks graag de parlementsleden die daar expertise in hebben en die misschien nog een andere oplossing hebben. Dan wil ik daar zeker ook naar kijken.

De VREG publiceerde op 24 februari 2021 een eerste rapport over de terugleververgoeding. Hij concludeert daarbij dat het er voor een prosumant op aankomt om in eerste instantie in te zetten op zelfverbruik. Dat loont het meest. Dit betekent dat je het best zoveel mogelijk je elektriciteitsverbruik verbruikt op de momenten waarop je installatie elektriciteit produceert. Iedereen is natuurlijk overdag niet altijd thuis. Vandaar dat we ook de tussenkomst van de overheid voor de thuisbatterij hebben verhoogd. Zo kan men zijn opgewekte stroom bewaren.

Collega Janssens, over dit dossier is het laatste woord nog niet gezegd. We volgen op wat er in Nederland gebeurt. Het enige probleem dat wij ervaren en dat experts ons zeggen, is dat, als men een minimale ondergrens stelt, die kosten op een bepaald ogenblik toch zullen worden verdeeld. Iemand zal het moeten betalen. Ik heb nog geen methode gevonden om het toch niet te laten worden. Als er een methode is, hoor ik het heel graag.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat, door de eerder gedane beloftes van de Vlaamse Regering die niet hard gemaakt zijn, dit een uitermate complex dossier is. Eenvoudige antwoorden zijn niet meer te geven.

Mijn vrees is vooral dat de energieleveranciers in hun terugleveringscontracten zo'n lage prijs gaan aanbieden dat ze nog heel weinig rendabel zullen zijn voor de gemiddelde prosumant. U sprak in uw schriftelijk antwoord op mijn vraag over het minimale terugleververgoeding van 0 euro. Dat kan dus absoluut niet de bedoeling zijn. We moeten toch minstens streven naar bijvoorbeeld het Nederlandse systeem – wat ik nog altijd een goed systeem vind – met een minimale terugleververgoeding van 70 procent van het leveringstarief. Minstens moet het streven zijn dat we naar een billijke vergoeding gaan. Ik hoop dat u daarover met de energieleveranciers in overleg zult gaan.

Ik wil nog twee zijsprongetjes maken. Wat de terugleververgoeding betreft, zei u begin dit jaar dat er een zestal energieleveranciers, met een marktaandeel van ongeveer 75 procent, een terugleververgoeding aanbieden. Hoe staat het met de terugleveringscontracten van de andere 25 procent?

U hebt ook gezegd dat u de gezinnen wilt informeren over de voordelen van de dynamische contracten. Wanneer verwacht u dat die dynamische contracten voldoende op punt zullen staan? Als we mensen willen informeren over het nut daarvan, dan is het een absolute vereiste dat die op punt staan. Op welke manier zult u de gezinnen informeren? Denkt u aan een soort campagne? Wordt er ook op de leveranciers geleverd om dit te bewerkstelligen?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, de terugleveringvergoedingen zijn een belangrijk onderwerp en zijn hier al eerder ter sprake gekomen. Er moet een marktwerking worden opgezet en gestimuleerd. Ik zie dat de prijzen van de terugleveringscontracten redelijk variëren tussen de leveranciers. Het spel tussen de leveranciers wordt gespeeld om op die manier nieuwe klanten binnen te halen, wat enkel positief kan zijn voor mensen met zonne-energie.

Een aantal weken geleden heeft Elia ook een andere piste gelanceerd. Zij willen een platform creëren om overtollige stroom toe te wijzen aan een op voorhand bepaalde klant. Iemand heeft teveel stroom en zou die op die manier delen via het platform van Elia met iemand anders die die stroom kan gebruiken. Op die manier zou men een faire prijs kunnen bewerkstelligen. We hebben het concept van zonnedelen hier al eerder besproken in het kader van de energiegemeenschappen. Is er intussen met Elia overlegd om na te gaan of een platform een nuttige rol kan spelen voor de Vlaamse energiemarkt?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is belangrijk om die hele thematiek globaal te bekijken. Natuurlijk ben ik voor hogere terugleververgoedingen. In het beste geval zal dat 1, 2 of 3 eurocent meer zijn dan nu het geval is. We moeten ons niets op de mouw spelden. Het is belangrijk dat we de mensen die inspanningen hebben gedaan, maximaal belonen. Dat moet in een algemeen kader worden bekeken.

De minister zegt terecht dat zelfverbruik het interessantste is. Dat is financieel het meest rendabele voor de particulier die zonnepanelen heeft. Maar vaak is dat niet mogelijk. Ik wil heel erg inzetten op dat energiedelen zodat, als de buurman of de overbuur vaker thuis is, die wel gebruik kan maken van de zonnepanelen. Het principe van energiedelen zou zo moeten zijn dat iemand anders de stroom die je opwekt maar zelf niet kunt gebruiken, kan gebruiken aan een veel hogere prijs dan de terugleververgoeding.

Ik begrijp dat het voor de kijker thuis heel ingewikkeld wordt en ik betreur dat ook wel. De uitdaging daarnaast is ook om de leesbaarheid van de factuur en de begrijpbaarheid zo groot mogelijk te maken. Ik heb daar op dit moment geen pasklare oplossingen voor, maar het is goed om daar een team op te zetten om te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat alle aspecten meegenomen worden en tegelijkertijd de leesbaarheid van de factuur duidelijk wordt. Ik kom vaak mensen tegen die me aanspreken over de energiefactuur – al kom ik die nu minder vaak tegen – en ik stel vast dat mensen de factuur nu al niet begrijpen. Met de terugleververgoeding en het energiedelen wordt het nog ingewikkelder. Dus is het een kwestie van duidelijk te maken wat de voordelen zijn. De mensen die inspanningen hebben gedaan, moeten daarvoor beloond worden. Dat moet het principe zijn. We moeten proberen de zaak als zodanig te bekijken. Dat is niet echt een vraag, maar meer een toelichting over hoe we de zaken op dat vlak zien.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, ik heb toch heel erg het gevoel dat we bezig zijn met investeerders in zonnepanelen – want daar gaat het hier toch over – hoe langer hoe meer te behandelen als een soort van lastpakken die kosten veroorzaken, veeleer dan mensen die bijdragen aan een toekomstgericht

energiesysteem. Uit alle studies blijkt dat het potentieel aan PV-panelen voor het produceren van hernieuwbare energie in Vlaanderen nog gigantisch is, en in overgrote mate niet ingevuld. Op dit ogenblik zijn we vooral aan het discussiëren over het feit hoe we dat afremmen, omdat ze kosten veroorzaken, veeleer dan over wat we precies zouden moeten doen om dat maximale potentieel ook te realiseren en te integreren in ons energiesysteem.

Er is toch een heel eigenaardig ander paradigma voor deze productie dan voor de andere productie, want voor alle andere elektriciteitsproducenten in dit land, of het nu gaat om de kerncentrales of gascentrales of kolencentrales indertijd of warmtenetten, hebben we zelden een probleem met het garanderen van een vaste prijs aan de investeerder. Ook voor windmolens op zee doen we dat trouwens via veilingen en hebben we geen enkel probleem met het socialiseren en gezamenlijk investeren in het aanleggen van een sterk net om die stroom weg te krijgen. Die kost wordt altijd verdeeld over de samenleving, omdat we dat nuttig achten. Alleen wanneer het gaat over private investeerders van zonnepanelen op hun eigen dak, sturen we de boodschap: 'U loopt ons daarmee voor de voeten. Verbruik dat zelf of laat ons met rust, want we zijn niet bereid om de kosten daarvoor te delen over de samenleving, ook al doet u een nuttige investering waar we allemaal samen op aandringen.'

Ik zou er heel erg op willen aandringen dat men dat eens op een andere manier bekijkt en dat men zonnepaneeleigenaars en investeerders in zonnepanelen, ook als het gezinnen zijn, niet blijft ontmoedigen, want eigenlijk is dat het effect van wat men vandaag aan het doen is en van de huidige communicatie. Dat is jammer want het zijn de enige investeerders in excesproductie die we op die manier aanspreken.

Natuurlijk moeten we praten over wat de meest efficiënte manier is om de kosten te dekken en wie het goedkoopst is, maar ik ben heel benieuwd om te kijken of die PV-panelen en het socialiseren van een deel van de netkosten ervan nu echt zoveel duurder is dan alles wat we in het verleden voor bijvoorbeeld de kerncentrales hebben gedaan. Voor bijkomende investeringen in de kerncentrales vraagt Eec-trabel ons ook een rekening en die betalen we ook allemaal samen in de elektriciteitsfactuur, maar daar zegt niemand iets over, ook u niet, maar wel wanneer het over zonnepanelen gaat. Ik zou graag weten of we dat volgens u niet eens dringend op een andere manier zouden moeten bekijken.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Eerst en vooral wil ik zeggen dat we vanuit het beleid mensen die in zonnepanelen investeren, niet afremmen. Dat wil ik nog eens beklemtonen. Ik kijk ook naar mijn eigen beleid natuurlijk. Ik kan veel zeggen over de groenestroomcertificaten uit het verleden en dat dat verkeerd beleid is geweest. Maar wat ik wel doe, is een heel correct en rechtvaardig beleid, u mag het aan iedereen vragen. Sinds dit jaar geven we een correcte premie en een financiële ondersteuning vanuit de overheid, net zoals we dat doen bij woningrenovatie. Ik heb gekozen voor transparantie. Die premie is degressief, omdat we de fouten uit het verleden niet meer mogen maken. Dat is mijn motto. Ik blijf investeren, ik blijf mensen aanmoedigen. Ik ga zeker niemand afremmen. Als ik ga afremmen, dan moet ik geen premies meer geven. Wat ik niet zal doen, is de fouten uit het verleden herhalen. Ik ga niet nog eens miljarden euro's op tafel gooien. De fouten uit het verleden, zijn het verleden. Ik ga ze niet opnieuw maken. Ik moedig aan.

Men had bijvoorbeeld ook veel eerder moeten starten met de thuisbatterij. In Duitsland moet iedereen die zonnepanelen legt, ook een thuisbatterij hebben. Dat heeft men in het verleden hier niet verplicht. Het was van: 'Doe maar op, leg maar zonnepanelen, wij geven gigantisch veel groenestroomcertificaten en daarna zien

we wel.' Ja, ik zie in welk sukkelstraatje we zijn terechtgekomen. Ik probeer dat vanuit het beleid volledig recht te zetten. Ik probeer een beleid te voeren van stimuleren en goed ondersteunen. De thuisbatterij willen we op een goede financiële manier ondersteunen. Dat is aanmoedigen.

Ik kan niet ontkennen dat het arrest van het Grondwettelijk Hof kan het vertrouwen in heel het hernieuwbare-energiebeleid onderuit heeft gehaald. We moeten dat herstellen en dat zal tijd kosten. Daar probeer ik althans mijn steentje toe bij te dragen door het niet meer te doen zoals men het in het verleden heeft gedaan. Ik zal het op een correcte manier doen, door aan te moedigen en met een terugleververgoeding. In januari waren er zes energieleveranciers mee begonnen. We zaten toen aan 30 eurocent. In maart bieden er al twaalf energieleveranciers het aan. Er zijn nu leveranciers met 58 eurocent. Wij volgen dat ook op. Wij hebben vaak gesprekken met energieleveranciers.

Uiteraard zullen we bekijken wat onze buurlanden doen. Maar het feit dat op drie maanden tijd die markt zich aan het zetten is, is op zich een goed teken voor mensen die zonnepanelen hebben. We hebben ook aan Fluvius en aan de leveranciers gevraagd om de informatie aan de cliënten te geven. De VREG zal daar ook een rol in spelen. Nu is het niet het moment om een grootschalige campagne neer te zetten, maar eerder tegen het einde van dit jaar. Ook rond energiedelen zullen wij een grote campagne voeren, alsook rond de digitale meter. We zijn met Fluvius en de VREG bezig om dit jaar met iets begrijpbaars naar de huishoudens te trekken en op die manier de gezinnen verder te blijven ondersteunen en al zeker niet af te remmen. Dat is zeker niet de bedoeling. Men zal aan mij eerder een bondgenoot hebben, maar wel op een correcte manier.

Ik zal nooit met te veel geld gaan gooien. Ik zal wel initiatieven nemen, zoals de thuisbatterij, energiedelen, het teveel aan stroom geven aan ouders, grootouders enzovoort. Die initiatieven zal ik wel nemen, omdat ik denk dat dat de juiste weg is die we moeten bewandelen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw antwoord. Ik heb nog geen reactie gehad op de dynamische contracten, maar ik denk dat we daar later nog wel op kunnen terugkomen.

De voorgeschiedenis van dit dossier en het beleid van de Vlaamse Regering daarin, verplicht die Vlaamse Regering natuurlijk om alles uit de kast te halen om ervoor te zorgen dat eigenaars van zonnepanelen, waarvan een groot deel fors gedupeerd is, niet nog eens extra worden benadeeld door een belachelijk lage terugleververgoeding te laten aanbieden door de energieleveranciers. Ik denk dat de Vlaamse Regering het aan zichzelf verplicht is om daarvoor de nodige inspanningen te doen. U zegt dat er door de Vlaamse Regering een correcte compensatiepremie wordt aangeboden, maar voor heel veel eigenaars van zonnepanelen wordt dat niet als correct aanvoeld. Zij voelen zich nog altijd stevig in de zak gezet door de Vlaamse overheid.

Minister, als u wilt dat er blijvend wordt geïnvesteerd in zonnepanelen, dan moet er niet alleen duidelijkheid zijn over de energiefactuur, maar dan zal er toch vooral ook een billijke vergoeding gerealiseerd moeten worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het aanvragen van de retroactieve investeringspremie – 2273 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Mijn vraag gaat over de automatische toekenning van de retroactieve investeringspremie. We kennen in deze commissie allicht onze recente geschiedenis. Het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021 werd op 1 maart 2021 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Vanaf toen konden alle eigenaars van zonnepanelen met een digitale meter, niet meer genieten van een terugdraaiende teller.

Zoals ook bekend heeft de Vlaamse Regering een retroactieve investeringspremie uitgedacht. Deze is niet voor elke individuele installatie afzonderlijk berekend, maar wel op basis van een referentie-installatie, namelijk een piekvermogen van 4 kilowattpiek, een omvormvermogen van 3,6 kilovoltampère en een zelfverbruik van 3 procent. De Vlaamse Regering wil met deze retroactieve investeringspremie bereiken dat een referentie-installatie nog een rendement haalt van 5 procent op vijftien jaar. Deze vraag gaat er niet over of dit genoeg is, maar over de manier waarop die premie moet worden aangevraagd.

Op de website van www.vlaanderen.be staat dat de getroffen eigenaars wellicht voor de zomer hun retroactieve investeringspremie zelf kunnen aanvragen bij de Vlaamse overheid. Een van de voorwaarden – dat heb ik in het verleden al aangeklaagd – is dat de aanvrager geen rechtsvordering ten aanzien van het Vlaamse Gewest tot vergoeding van enige schade heeft ingediend.

Minister, elke installatie met zonnepanelen moet worden aangemeld bij de netbeheerder. We weten dus dat de netbeheerder over alle relevante informatie van elke PV-installatie beschikt. Kan het administratieve werk voor die installaties die in aanmerking komen voor een retroactieve investeringspremie niet automatisch uitgevoerd worden door de netbeheerder of de administratie, naar analogie van bijvoorbeeld de vooraf ingevulde belastingbrief? Zo kan iedereen die recht heeft op een dergelijke premie, daar automatisch gebruik van maken of krijgt hij tenminste het voorstel, in plaats van het zelf te moeten aanvragen. We hebben gezien dat, wanneer men mensen dingen laat aanvragen, er altijd een groep is die dat vergeet of niet doet. Dat zijn niet altijd de meest begoeden. Het zijn vaak mensen die daar niet aan denken of de vaardigheden ontberen om dat te doen. Dan wordt het vergeten. Door zoiets niet automatisch toe te kennen, treft men weer een bepaalde groep. Minister, denkt u eraan om zo'n toekenning automatisch te laten gebeuren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega Danen. Inderdaad, als het automatisch kan toegediend worden, dan graag. Men zegt mij dat dit praktisch en juridisch onhaalbaar is, maar ik luister ook graag naar de commissieleden die daar misschien een ander gedacht over hebben, en ik zal zeggen waarom het juridisch en praktisch niet haalbaar is om dat automatisch te doen.

Praktisch is het zo dat de premie toekomt aan de eigenaar van de pv-installatie, die in vele gevallen niet gekend is door Fluvius. Fluvius kent immers enkel met zekerheid de netgebruiker die aan het EAN-nummer gekoppeld is, op voorwaarde dat de leverancier deze informatie correct heeft ingevuld. Dat kan zowel de huurder zijn, een opstalhouder, of de houder van een ander zakelijk recht. Een

automatische uitbetaling op basis van de gegevens waarover Fluvius beschikt, zou zodoende in redelijk veel gevallen de verkeerde personen bereiken, een gelijke premiebehandeling in het gedrang brengen, en tot complexe administratieve procedures en terugvorderingsprocedures aanleiding geven.

Volgens de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO) is de toekenning van een subsidie gebaseerd op een wederzijdse verbintenis waarbij de begunstigde van de subsidie aanvaardt de beoogde activiteit van algemeen belang uit te voeren en de subsidieverstrekker aanvaardt daarvoor een financiële ondersteuning te leveren. Een automatische toekenning staat daarmee op gespannen voet.

Om die praktische en juridische redenen is een automatische toekenning van de retroactieve investeringspremie dus niet mogelijk. Uiteraard willen wij de toegang tot de retroactieve investeringspremie zo gemakkelijk mogelijk houden. Daarom houden we de aanvraagprocedure zo eenvoudig mogelijk en gaat Fluvius – en wij als overheid natuurlijk ook – de mensen zeer actief sensibiliseren.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel.

Nu, als het inderdaad juridisch onmogelijk is om de redenen die u noemt, dan kan het allicht niet. Maar de doelstelling van mijn vraag is om ervoor te zorgen dat de mensen die recht hebben op zo'n premie, die niet mislopen. Dat is eigenlijk de achtergrond of doelstelling van mijn vraag. Het is dus zaak om die informatieverstrekking zo duidelijk mogelijk te maken, en de procedure zo eenvoudig mogelijk. Ik heb begrepen, minister, dat u daaraan werkt en daaraan denkt. Dat is natuurlijk belangrijk. Ik zeg dit omdat ik vaststel dat voor sommige andere aanvragen voor premies, of andere procedures die overheden uitwerken, vaak wel heel erg ingewikkeld zijn. Ik zou zeggen: laten we hier een schoolvoorbeeld van maken van hoe het wél eenvoudig kan. En ik heb begrepen dat de netbeheerder inderdaad over alle informatie van zo'n privé-installatie beschikt. Hij weet misschien niet wie de eigenaar is – dat zou kunnen – maar als dat bekend is, dan lijkt het me relatief eenvoudig om zo'n procedure uit te werken. Bij wijze van spreken: één druk op de knop.

Mijn vraag is dus: bent u bereid om de procedure daarachter, de frontoffice dus, zo eenvoudig mogelijk te maken, zodat iedereen die er recht op heeft, inderdaad van dat recht gebruik kan en zal maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega Danen. Ik ben het er volledig mee eens dat die frontoffice zo eenvoudig mogelijk moet zijn, heel laagdrempelig. Ik vind het zelf ook heel belangrijk dat we de aanvraag voor de mensen zo gemakkelijk mogelijk houden. Uit ervaring weten we inderdaad dat de overheid alles heel complex maakt. Kijk maar naar verschillende subsidies die bestaan, als het gaat over woningen en dergelijke: het is niet te doen. De overheid is er echt wel heel goed in, vind ik, in het complex maken van bepaalde zaken. Soms denk ik dat ze dit doen opdat de mensen de aanvraag níét zouden doen, opdat ze een degout zouden hebben van al die regeltjes en zouden zeggen: 'Laat maar, ik ga het niet aanvragen.' Vandaar dat we ook aan het werken zijn – waar het gaat over woningen, energie, renovatiepremie's – om de oefening te maken om de frontoffice zo simpel mogelijk te houden. Voor de backoffice, als de ambtenaren dat ingewikkeld willen maken dan moeten ze maar hun plan trekken met de backoffice. Maar de frontoffice, naar de burger toe, moet heel simpel zijn.

Ja, collega Tobback, ik spreek ook uit ervaring. Het is vaak heel complex. Je moet al een specialist zijn en een halve dag vrijaf nemen om het kluwen aan regels die

bestaan, te begrijpen. De Vlaamse overheid heeft daar echt een handje van weg, vind ik. Dat is echt nog een groot werkpunt. Ik zeg dat ook altijd binnen mijn administraties. Dan worden alle collega's natuurlijk kwaad, maar het is gewoon de realiteit. Vandaar, zeker hier, is de miserie al groot, collega Danen. Het is al verschrikkelijk genoeg. We gaan de burgers niet nog eens jennen met allerlei administratieve regeltjes en papiertjes die ze moeten invullen, want de situatie is al erg genoeg. Ik zal ervoor zorgen de frontoffice zo eenvoudig mogelijk te houden, als de administratie het mij toelaat natuurlijk, maar dat denk ik in dezen wél.

De voorzitter: Dank u wel, minister. Voor alle duidelijkheid: ik was niet aan het lachen met de complexiteit – die onderschrijf ik –, maar wel met uw opinie over de ambtenaren die het ingewikkeld maken. Ik denk dat dat een misschien wat eenzijdige vaststelling is, maar soit.

Minister Zuhail Demir: Misschien de politiekers, ja!

De voorzitter: Laten we toch maar allemaal ons deel van de verantwoordelijkheid dragen.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel. Inderdaad, als we het op een eenvoudige manier kunnen organiseren, laat dat dan misschien een voorbeeld zijn voor andere procedures binnen de energiesector, om die misschien ook te vereenvoudigen. Zoals u terecht zegt, minister, ik denk soms ook bij mezelf – als ik bepaalde formulieren zie – dat die gegevens helemaal niet nodig zijn. Ik denk soms dat men zoveel mogelijk vraagt, om alles dicht te timmeren, maar je moet op een bepaald moment ook zorgen dat je vertrouwen hebt in mensen.

Twee, je moet natuurlijk ook zorgen voor een goed controlemechanisme.

Drie, als er informatie nodig is, dan kan je die eventueel achteraf nog vragen. Je moet niet honderden dingen vragen voor die ene die misschien extra informatie moet aanleveren. Die kan je dan eventueel ook achteraf vragen. Soit, we moeten die procedure hier niet uitwerken, maar ik hoop wel dat het een begin kan zijn om alle procedures voor alle mogelijke aanvragen rond energie en renovatie te vereenvoudigen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Wim Verheyden aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de mogelijkheden om in Vlaanderen waterstof in grote hoeveelheden te produceren
– 2313 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Bruno Tobback

De voorzitter: Collega's, mag ik misschien – zowel aan de collega's als aan de minister – vragen om de uitgebreide beschouwingen, die allemaal zeer boeiend zijn, een klein beetje te beperken tot de echte inhoud van de vraag zelf, want aan het huidige ritme zijn we rond vier uur deze namiddag klaar, met de agenda van vragen zoals we die nu hebben.

De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, volgens energiereus Engie kan België niet genoeg hernieuwbare energie produceren voor de grootschalige productie van groene waterstof. Engie is ervan overtuigd dat dit land en dus ook

Vlaanderen de komende decennia zeer veel groene waterstof zal nodig hebben om zijn industrie CO₂-neutraal te maken. Zoals de zaken er nu voorstaan, zal er echter niets anders opzitten dan die waterstof massaal te importeren.

Dat is meteen ook de reden waarom Engie totaal afwezig is in de projecten voor de bouw van groene waterstoffabrieken hier in ons land. Tot nu toe zijn daar twee plannen voor: een in Zeebrugge door de supermarktgroep Colruyt en de gasnet-beheerder Fluxys, en een in Oostende door de Vlaamse overheidsholding PMV, het baggerbedrijf DEME en het plaatselijke havenbestuur. Het zijn allebei zeer kleinschalige projecten. De twee zullen goed zijn voor een jaarlijkse productie van 11.000 tot 12.000 ton groene waterstof. Dat staat gelijk aan zowat 2 procent van het huidige industriële waterstofverbruik in ons land, dat schommelt tussen 500.000 en 600.000 ton op jaarbasis.

Om het huidige verbruik maar ook de verwachte sterke toename van de vraag te dekken, zal er waterstof aangevoerd moeten worden vanuit landen die wel geschikt zijn om goedkope groene waterstof aan te maken. Dat kan alleen op plaatsen waar op grote schaal zeer goedkoop groene stroom geproduceerd kan worden. Regio's met veel zon, zoals in het Midden-Oosten of Noord-Afrika, of windrijke gebieden zoals Chili.

Engie bekijkt samen met de havens van Antwerpen en Zeebrugge, de Belgische gasnetbeheerder Fluxys, de gasrederij Exmar, het baggerbedrijf DEME en de organisatie WaterstofNet hoe dat het best kan gebeuren.

Het lijkt er op, minister, dat we voor het feit staan dat Vlaanderen niet voldoende waterstof zal kunnen produceren, ook niet in de toekomst, en dat we de rekening gepresenteerd zullen krijgen. Vlaanderen heeft er dus alle belang bij om zoveel mogelijk in te staan voor de eigen productie van waterstof. Vandaar mijn vragen.

Welke maatregelen wilt u nemen om de productie van waterstof op te drijven?

Vlaanderen wil een topregio worden inzake het gebruik en de productie van waterstof. Maar een voorwaarde daarvoor is dus dat er voldoende energie ter beschikking is. Op welke wijze wilt u ervoor zorgen dat er na de sluiting van onze kerncentrales toch voldoende energie geproduceerd kan worden voor waterstofproductie?

En ten slotte, bent u van plan om de samenwerking met stakeholders die inzetten op de productie van waterstof te intensifiëren?

– *Gweny De Vroe treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega, de productie van waterstof, op dit ogenblik bijna volledig geproduceerd uit aardgas, wordt momenteel geregeld door de vrije markt volgens het principe van vraag en aanbod, waarbij er geen probleem is met de bevoorradingszekerheid van waterstof. Integendeel, er zijn ook bedrijven die waterstof als bijproduct produceren en dit louter verbranden voor warmteproductie in plaats van er een hoogwaardig product van te maken.

Op het gebied van innovatie en technieken rond waterstof beweegt er enorm veel. Zoals u weet, is collega Crevits daarvoor bevoegd.

De bevoorradingszekerheid van elektriciteit is een zuiver federale bevoegdheid. Het voorzien van voldoende productiecapaciteit zou worden opgevangen door het Capacity Renumeration Mechanism (CRM). Maar ik verwacht op dat vlak geen problemen, aangezien elektrolyzers, die waterstof maken uit water via elektriciteit,

tijdens momenten van schaarste en hoge elektriciteitsprijzen toch niet zullen functioneren. De bevoorradingszekerheid van waterstof zal dan geen probleem vormen, vermits deze verzekerd is dankzij de bestaande grootschalige productie rechtstreeks uit aardgas.

De productie van waterstof lijkt me in Vlaanderen niet zozeer het probleem. Het kostenefficiënt decarboniseren van deze waterstofproductie lijkt me wel een aandachtspunt en een belangrijke uitdaging, waarvoor de stakeholders bij mijn collega-minister Crevits terecht kunnen.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Dank u wel voor uw antwoord, minister, maar ik ben eigenlijk wel een beetje ontgoocheld. Een van de doelstellingen van Vlaanderen is om een toonaangevende natie te worden inzake de productie van waterstof, zelfs inzake de uitvoer van waterstof. Zoals het er nu naar uitziet, zullen we daar niet in slagen. Ik vrees dus dat we in de toekomst de rekening gepresenteerd zullen krijgen, dat we waterstof zullen moeten invoeren vanuit het buitenland, en dat onze economie uiteindelijk nadeel zal ondervinden van het feit dat we duurdere waterstof zullen moeten invoeren uit onze buurlanden.

Nochtans zijn er mogelijkheden. U zegt dat zaken als kernenergie een federale bevoegdheid zijn. Dat klopt, maar we zijn wel daarvan afhankelijk voor de productie van waterstof. Ik denk dus dat we eens moeten kijken naar onze buurlanden. Ik denk bijvoorbeeld aan Frankrijk, waar men beslist heeft om de nucleaire capaciteit massaal in te zetten op het produceren van waterstof, gebruik makend van kernenergie. Ik denk dat dit debat opnieuw gevoerd moet worden. Ook binnen Europa is het debat over kernenergie opnieuw losgebarsten. Volgende week komt er een rapport, waarin Europa kernenergie waarschijnlijk zelfs een groen label zal geven, omdat men ondervindt dat men de doelstellingen waarschijnlijk niet zal kunnen halen. Waterstof is een belangrijk gegeven om tot die hernieuwbare energie te komen. Men heeft nu eenmaal veel energie nodig. Met de groene energie die nu en in de toekomst geproduceerd zal worden, zal men er waarschijnlijk niet geraken. Ik wil u dus de volgende vraag stellen, minister: moeten we niet kijken naar buurlanden als Frankrijk en ons de vraag durven te stellen of we onze nucleaire capaciteit niet beter behouden voor de productie en zelfs export van waterstof?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Verheyden, dit is natuurlijk een interessant debat. Er waren in deze commissie al vele vragen over het nucleaire, en ik zal de antwoorden dus niet herhalen. Wat uw opmerkingen over waterstof betreft: dat valt helaas niet onder mijn bevoegdheid. Ik stel dus voor dat u uw vragen stelt aan de bevoegde minister. Ik begrijp eigenlijk niet waarom u deze vraag aan mij stelt, want dit is niet mijn bevoegdheid. Anders zou ik me daar graag mee bemoeien. Ik heb u een antwoord gegeven. U bent daar niet tevreden mee. Dan moet u zich misschien wenden tot de bevoegde minister voor een antwoord op dit alles. Op dit moment bevinden we ons nog in een innovatieve fase inzake waterstof. Deze materie wordt volledig getrokken door de minister bevoegd voor de innovatie.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp uw redenering. Nochtans staat duidelijk in de beleidsnota en in de recente conceptnota over het havenbeleid in Vlaanderen dat we, bijvoorbeeld inzake de productie van waterstof, een toonaangevende rol willen spelen. Daar is nu eenmaal veel energie voor nodig. Het is uiteraard jammer dat die bevoegdheden gesplitst zijn. We zouden die beter in Vlaamse handen hebben – dat weet ik –, maar het debat moet wel gevoerd worden.

Dat is het punt dat ik vandaag wilde maken. Het is natuurlijk mooi om doelstellingen naar voren te schuiven en om bepaalde idealen te hebben, maar men moet die ook kunnen realiseren. Zoals het er nu voor staat, lijkt het me niet echt realistisch dat Vlaanderen die toonaangevende natie voor de productie van waterstof zal kunnen worden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de marktformule voor het delen van zonnestroom – 2314 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, dit onderwerp kwam zonet al aan bod bij de vraag over de zonnepanelen. Het gaat erom dat Elia aan zonnepaneeleigenaars voorstelt om opgewekte stroom te delen met derden. Volgens Elia is dat op dit moment technisch al haalbaar, want ze hebben op kleine schaal een digitaal platform voor data-uitwisseling getest dat dit mogelijk moet maken.

Als ik goed geïnformeerd ben, was dat concept tot nog toe voorbehouden voor de grote marktspelers. Nu wil men evenwel bekijken of men dit ook kan toepassen op het niveau van de individuele netgebruiker. Op die manier zou een zonnepaneel-eigenaar namelijk zijn overproductie kunnen toewijzen aan een persoon naar keuze en zo zijn rendement verhogen.

Elia zegt dat deze formule enkel op de markt kan worden gebracht als er daarover afstemming is met de politiek, met de regulatoren en met de energieleveranciers. Ik kan alleen maar vaststellen dat er weinig afstemming is geweest met het Vlaamse niveau, want het initiatief overlapt wat met de decretale initiatieven die hier in het Vlaams Parlement werden genomen. Het voorstel van Elia lijkt daar weinig of geen rekening mee te houden. Volgens Elia kunnen gedupeerde zonnepaneel-eigenaars op deze manier een deel van hun verliezen, veroorzaakt door het verdwijnen van de terugdraaiende teller, goedmaken.

Minister, uit een vorig debatje heb ik begrepen dat u positief staat tegenover deze marktformule. Ik wil u daarom de volgende vragen stellen.

Plant u overleg met de betrokken actoren om dit te verwezenlijken?

In welke mate is inspraak van de Federale Regering vereist bij het realiseren van deze marktformule? Bent u bereid hierover overleg te plegen met uw federale collega's?

Wat zijn volgens u de voordelen van het delen van zonnestroom met andere particulieren in vergelijking met de terugleveringscontracten die men met de energieleverancier kan afsluiten?

Ziet u nadelen aan deze door Elia voorgestelde marktformule?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Janssens, het model waarnaar Elia refereert, is ontwikkeld binnen de proeftuin waaraan ook Fluvius deelneemt. Een belangrijk aandachtspunt bij zonnedelen is natuurlijk dat alle actoren binnen hun eigen wettelijke bevoegdheden opereren.

In dezen is het belangrijk dat Fluvius en de Vlaamse regelgeving inzake zonnedelen op het distributienet hun volle hun rol spelen. Elia hoeft dit natuurlijk niet in onze plaats te doen.

Uiteraard sta ik positief tegenover dergelijke nieuwe vormen van marktactiviteiten, maar ze moeten zich natuurlijk wel houden aan het wettelijke kader. We zullen vanmiddag het ontwerp van decreet, dat dit mogelijk maakt, in het parlement goedkeuren.

Bij de totstandkoming van dit ontwerpdecreet werden de betrokken stakeholders geconsulteerd: de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG), de Stroomgroep Flexibiliteit, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), de Raad van State enzovoort. Een aantal zaken uit het ontwerpdecreet moeten nu verder worden uitgewerkt in een uitvoeringsbesluit waarbij uiteraard opnieuw zal worden overlegd met de stakeholders. We hebben inderdaad contact gehad met de federale minister. De Federale Regering moet wel nog haar deel van de vierde elektriciteitsrichtlijn en van de hernieuwbare energierichtlijnen omzetten. Dat is natuurlijk wel van belang. Dat hebben we dan ook gevraagd aan de Federale Regering en aan de federale minister. Er is dus altijd afstemming met het federale niveau, waar we natuurlijk de Vlaamse belangen moeten verdedigen. Dat doen we ook. In de eerste plaats gebeurt dat binnen ENOVER, met een specifieke werkgroep van experts. Daarin wordt overlegd over hoe de vierde elektriciteitsrichtlijn binnen de verschillende gewesten en de federale staat moet worden omgezet.

De vierde vraag ging over de keuze. Ik denk dat dat belangrijk is, vandaar ook het decreet. We hebben daarstraks de discussie gehad over de terugleververgoeding. We willen dat mensen meer de regie hebben. We willen dat mensen die zonnepanelen hebben en stroom opwekken, de regie in handen hebben. We proberen om zoveel mogelijk naar goede oplossingen te gaan. De terugleververgoeding is er daar een van. Maar ik wil het ook mogelijk maken, via extra instrumenten, zoals het instrument dat we deze namiddag gaan goedkeuren, dat prosumenten meer mogelijkheden hebben om de geproduceerde stroom zelf te verkopen. Ze gaan dan op zoek naar een actieve afnemer, die misschien ook meer bereid is om iets meer te betalen voor die stroom dan een leverancier via een terugleveringscontract. Dat is dus mogelijk. Maar je kunt het ook maatschappelijk zien. Ik vind het ook belangrijk dat mensen wat ze geproduceerd hebben, bijvoorbeeld kunnen geven aan ouders, broers, zussen of grootouders die geen zonnepanelen hebben en die overdag thuis zijn. Er zijn dus verschillende mogelijkheden. Ik probeer met die instrumenten die mogelijkheden ook aan alle prosumenten te geven.

Ik zie niet direct nadelen verbonden aan de door Elia voorgestelde marktformule. Maar belangrijk is wel dat zij correct moeten samenwerken met bijvoorbeeld Fluvius. Zij moeten zich natuurlijk ook wel binnen het wettelijke kader bewegen dat we vanmiddag mogelijk gaan maken. Het is belangrijk dat de regels voor iedereen dezelfde zijn.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Bedankt, minister. U hebt al verwezen naar het ontwerp van decreet dat we straks in de plenaire vergadering gaan behandelen en dat voor meer flexibiliteit op de energiemarkt moet zorgen. Dat ontwerp van decreet zal uiteindelijk ook een aantal nieuwe instrumenten invoeren die energie delen mogelijk moeten maken. Dat is volgens mij inderdaad een goede zaak.

Maar is het ontwerp van decreet waarover we straks gaan stemmen, voldoende om tegemoet te komen aan de vraag van Elia? Welke rol ziet u dit ontwerp van decreet spelen in het tot stand brengen van de formule die door Elia wordt voorgesteld? We moeten natuurlijk niet verwachten dat het een wonderoplossing

gaat zijn voor het overgrote deel van de zonnepaneeleigenaars die nu gedupeerd zijn.

Desalniettemin zal het ook belangrijk zijn om te communiceren over de formule van het zonnedelen en over het feit dat men van die mogelijkheid gebruik moet maken om naast de terugleververgoeding een zo groot mogelijk rendement te blijven behouden. Hoe gaat u informeren over die nieuwe flexibiliteitsmogelijkheden en -instrumenten? Hoe wilt u daarover communiceren met de Vlaming, om dat zonnedelen meer en beter in de markt te zetten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Janssens, dit is het kader dat we straks gaan goedkeuren – of misschien gaan sommigen zich onthouden, om ik weet niet welke redenen. Dit is het wettelijke kader waarbinnen Elia kan werken. Belangrijk om te weten is ook dat Elia mee in al die voorbereidingen zat. Dit kader komt hen dus eigenlijk ook wel tegemoet.

Ik denk echt dat zonnedelen veel goede opportuniteiten biedt, naast de terugleververgoeding. Ik denk dat die markt zich wel zal zetten, als ik kijk van januari tot nu: we zijn begonnen aan 30 eurocent en zitten nu aan 54 eurocent. De concurrentie zal daar wel spelen, denk ik. We volgen dat op.

Ik vind dit een heel mooi concept, vooral omdat het ook maatschappelijk en sociaal is om je teveel aan stroom aan vrienden, familie, kennissen, burens en noem maar op te geven. Op die manier bieden we toch nog een mogelijkheid.

We gaan daar ook volle bak over communiceren. Dat is ook de bedoeling, zodra alles goedgekeurd is en alles duidelijk is. En het zal moeten, want dit is natuurlijk ook nieuw. Veel mensen weten dat nog niet. We gaan daar wel de nodige communicatiecampagnes voor opzetten. Ik zal er natuurlijk ook zelf over communiceren. We hebben ook aan Fluvius gevraagd om dat mee te geven in de brieven die zij naar hun klanten sturen.

Ik ben van mening dat dit echt een schoon concept is. Op die manier is de Vlaming niet meer de passieve energiegebruiker, maar veeleer een actieve, die de regie in handen neemt en op die manier eindelijk ook zijn rol zal opnemen in heel deze energietransitie.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik heb geen verdere bemerkingen, voorzitter.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de kritiek van de VREG op de beslissing om digitale meters niet langer prioritair te installeren bij zonnepaneeleigenaars – 2322 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de Vlaamse Regulator van de Energie- en Gasmarkt (VREG) heeft kritiek op uw beslissing om zonnepaneel-eigenaars niet langer als prioritaire doelgroep te beschouwen bij de uitrol van de digitale meter. Zonnepaneeleigenaars die nog niet over een digitale meter beschikken, blijven op die manier nog een tijdje van de terugdraaiende teller

genieten. U kondigde aan dat eigenaars van een PV-installatie de installatie van de slimme meter zonder consequenties kunnen weigeren tot 2025.

De VREG laat in een advies van 25 februari ook weten dat hij kritisch staat tegenover uw ontwerpbesluit. U mag niet zomaar beslissen dat zonnepaneeleigenaars niet langer prioritair geïsoleerd zullen worden, zo zegt de VREG. Ik citeer: "De bestaande prosumënten zijn en blijven conform het Energiedecreet een doelgroep waarbij digitale meters bij voorrang worden uitgerold." Diezelfde VREG herhaalt ook nog eens expliciet dat de Vlaamse energieregelgeving geen recht tot weigering van de digitale meter bevat en wijst erop dat die verlate uitrol de discriminatie tussen zonnepaneeleigenaars met en zonnepaneeleigenaars zonder digitale meter verlengt en bestendigt.

De kritiek van de VREG past binnen het regelgevende kader dat de installatie van de digitale meter verplicht maakt. Het afschaffen van die verplichting zou mijns inziens de meest correcte manier zijn om tegemoet te komen aan de gedupeerden van de verbroken belofte van de Vlaamse Regering en zou tegelijkertijd ook de kritiek van de VREG pareren.

Minister, wat is uw reactie op het advies van de VREG? Gaat u daarmee akkoord? Hebt u uw reactie op het advies ook al ter kennis gegeven aan de VREG? En hebben zij daar vervolgens opnieuw op gereageerd?

Wat is volgens u de impact van het advies van de VREG? Zullen prosumënten nu nog steeds de plaatsing van een digitale meter kunnen weigeren tot 2025 of dreigt de geplande regelgeving op losse schroeven te komen te staan? Hoe zult u daar desgevallend aan tegemoetkomen?

Heeft het advies van de VREG uw visie op de verplichte installatie van de digitale meter doen veranderen? Met andere woorden: bent u er nog steeds niet van overtuigd dat de juiste oplossing eigenlijk de afschaffing van de verplichte installatie van de digitale meter is?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u, collega Janssens. De adviezen van de VREG zijn altijd zeer interessant om eens goed door te lezen en er dan uiteindelijk natuurlijk ook wel iets mee te doen. Ik denk dat ik dat probeer te doen.

De VREG stelt in zijn advies dat de in het ontwerpbesluit opgenomen wijziging van de ontwerpplanning bij de bestaande prosumënten niet veel wijzigt aan de timing met betrekking tot de uitrolplanning. De schrapping van de deadline van 31 december 2022 voor de plaatsing van de digitale meter bij de bestaande prosumënten heeft louter tot gevolg dat de bestaande prosumënten onder de gewone uitrolplanning vallen. De gewone uitrolplanning is dus van straat tot straat en van wijk tot wijk. Ik denk dat dat ook op een iets efficiëntere manier zal gebeuren. En uiteraard zullen wij – ik denk dat dat ook de opmerking was van de VREG – dat ook nog decretaal moeten aanpassen, zodat het juridisch ook volledig sluitend is. Nu staat daar dat die doelgroep als prioritair wordt beschouwd. Het is dus logisch dat er een decretale aanpassing zal komen.

Uiteraard hebben wij kennis genomen van het advies. We hebben de reactie op het advies ook opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering, om dat ook een voldoende basis te geven. De Vlaamse Regering heeft het ontwerp van besluit dan ook goedgekeurd op 5 maart.

Na de nodige decretale aanpassingen zullen prosumënten niet meer als doelgroep met voorrang een digitale meter krijgen. Ze zullen worden meegenomen in de reguliere uitrol en krijgen de mogelijkheid om een retroactieve investeringspremie

aan te vragen voor het einde van 2025, indien ze over een digitale meter beschikken. Ze zullen dus de keuze hebben: ofwel wachten ze tot 2025 en krijgen ze geen retroactieve investeringspremie, ofwel kiezen ze voor de retroactieve investeringspremie. Men kan niet voor beide tegelijk kiezen. Na 2025 worden ze gewoon meegenomen in de uitrol en kan men niet meer weigeren.

Ik lees in het advies van de VREG dat de regulator een uitgesproken voorstander is van de invoering van digitale meters in Vlaanderen en dat het belangrijk is dat het draagvlak voor de digitale meter opnieuw wordt hersteld. Het draagvlak is er vandaag helaas niet. Nochtans is de digitale meter cruciaal in de energietransitie, zoals we ook in de hoorzitting met de VREG en Fluvius hebben kunnen vernemen.

De digitale meter is een noodzakelijke technische infrastructuur die veel nieuwe functionaliteiten mogelijk maakt. Denk bijvoorbeeld maar aan de essentiële innovaties rond de elektrische wagens enzovoort. Men moet de energietransitie dus mogelijk maken. Met de digitale meter kan men ook de productie van elektriciteit aflezen. Het zijn allemaal toepassingen waar de digitale meter zijn nut bewijst en de juiste signalen aan de verbruiker geeft.

Maar op dit moment is de verbruiker daarvan nog niet overtuigd. Vandaar dat ik ook heb gevraagd aan Fluvius en de VREG, die een enorme voorstander is, om de Vlaming hiervan te overtuigen. Er zijn voordelen, zoals de kosten correcter toewijzen. Verbruikers die bijvoorbeeld extra kosten veroorzaken, zullen deze kosten via hun factuur betalen, waardoor de factuur van andere verbruikers niet zal verhogen. Er zijn dus wel voordelen aan de digitale meter, maar ze moeten op een juiste manier worden gecommuniceerd. Wij zijn misschien wel overtuigd van de goede zaak en van het voordeel om de kosten via de factuur veel correcter aan te rekenen en om apparaten slim te sturen, maar dan moeten we de Vlaming daarvan overtuigen. In het najaar zal er een grondige informatiecampagne komen over de voordelen van de digitale meter, om het draagvlak te herstellen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik ben er natuurlijk voorstander van dat digitale meters niet langer prioritair worden geïnstalleerd bij zonnepaneleneigenaars. U weet dat het voor ons nog iets verder mag gaan. U kent ons pleidooi voor de afschaffing van de verplichte installatie van de digitale meter. Ik denk dat mensen beter zelf worden overtuigd van het eventuele nut ervan in plaats van dat het hun van overheidswege wordt opgedrongen en verplicht wordt opgelegd.

U haalt zelf aan dat er twee pistes zijn: ofwel kiest men voor de compensatiepremie, ofwel behoudt men de terugdraaiende teller. Het is een van beide. En dan moeten die mensen worden overtuigd dat de digitale meter voor hen nuttiger is.

Fluvius heeft zelfs een 'overtuigingscel' om mensen te overtuigen een digitale meter te installeren. Vorige week in de hoorzitting heeft men gezegd dat die overtuigingscel enkel goed kan werken als er rust is in het maatschappelijk debat, en dat is er op dit moment niet. Er is te veel onvrede over een en ander dat in dit dossier is gebeurd. Er was zelfs sprake van – om het in beeldspraak uit te drukken – 'kortsluiting tussen de burger en het beleid', omdat mensen zich onvoldoende gecompenseerd vinden voor de nadelen die ze ondervinden voor de investeringen die ze hebben gedaan in hernieuwbare energie. De beloofde rendementen worden niet nagekomen.

Minister, we weten dat er argumenten worden aangehaald om de digitale meter niet te installeren. Ik zou u willen vragen of u cijfers hebt van mensen die op dit moment een digitale meter krijgen aangeboden om te laten installeren.

Minister Zuhail Demir: Wat was uw laatste vraag, collega Janssens?

Chris Janssens (Vlaams Belang): Of u cijfers hebt van het aantal mensen die op dit moment een digitale meter krijgen aangeboden maar weigeren, om welke reden dan ook.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: We rollen niet meer uit bij de prosumenten. Er worden daar geen digitale meters geplaatst. Voor de rest ga ik de exacte cijfers moeten opvragen. Ik denk dat vier op de tien weigeren.

Bij de prosumenten installeren we dus niet en ik zou dit ook willen uitstellen tot er een definitieve regeling voor een retroactieve investeringspremie is zodat er duidelijkheid is.

Ik krijg ook mails van mensen met zonnepanelen die wel een digitale meter willen. Ik heb daarover overleg gehad met Fluvius om te zien wat we daarmee doen. Iedereen maakt zijn berekening. Mensen die niet veel zonnepanelen hebben, zullen met een retroactieve investeringspremie en een digitale meter beter af zijn. Die mails krijg ik dus ook. We moeten dit eens bekijken want ik wil dit ook niet ontmoedigen.

U weet dat ik aan de Europese Commissie een schrijven heb gericht over het plaatsen van een digitale meter. Het vorige parlement heeft dit decretaal verankerd, waardoor men vastzit met een timing naar 2029. Het is ook zo aan Europa meegedeeld. Na verschillende tussenkomsten in dit parlement heb ik gezegd dat ik zou nagaan wat er voor Europa mogelijk is. Op dit ogenblik heb ik nog geen informatie gekregen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik beklemtoon de vrijwilligheid. Dat is ons pleidooi: mensen met zonnepanelen die een digitale meter willen, zouden uiteraard die mogelijkheid moeten hebben, maar ook het omgekeerde. Mensen die geen digitale meter willen, zouden ook de vrijheid moeten hebben om die te weigeren. Goed, daar zitten we dus op dezelfde golflengte.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het eventuele uitstel van het capaciteitstarief – 2331 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Tom De Meester aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het standpunt van de minister betreffende het capaciteitstarief – 2370 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u pleitte onlangs in een interview met de krant De Tijd voor het uitstellen van de invoering van het capaciteitstarief. De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) kondigde vorig jaar aan dat het capaciteitstarief voor elektriciteit vanaf 2022 zou ingevoerd worden. Daardoor zal de elektriciteitsfactuur grotendeels berekend worden op basis van het piekverbruik in plaats van op de werkelijk afgenomen hoeveelheid

stroom. Het nieuwe tarief zal ook het einde van het verschil tussen dag- en nachttarief betekenen.

U beargumenteert uw pleidooi om het capaciteitstarief uit te stellen als volgt: "Na alles wat we hebben meegemaakt met het arrest van het Grondwettelijk Hof over de zonnepanelen en de terugdraaiende teller denk ik niet dat we er klaar voor zijn". U stelt eveneens dat u al duizenden e-mails ontvangen hebt "van mensen die terecht heel bezorgd zijn." U besluit: "De mensen hebben het gehad." Dat is het einde van het toch wel stevige citaat van u, minister. Met dat laatste gaan wij uiteraard volmondig akkoord. De mensen hebben het inderdaad gehad.

Het capaciteitstarief zal vooral de zwaksten treffen. Niet alleen tweedeverblijvers en kotstudenten zullen meer moeten betalen voor elektriciteit, maar ook alleenstaanden of koppels zonder kinderen zullen hun factuur aanzienlijk zien stijgen. De echte winnaars zullen de grootverbruikers zijn: mensen die heel veel elektriciteit verbruiken en ook de bedrijven. Vandaar mijn vragen:

Heeft de VREG al gereageerd op de uitspraken van de minister?

Zult u met de VREG rond de tafel gaan zitten om de geplande uitrol van het capaciteitstarief te bespreken?

Bent u nog altijd van mening dat het capaciteitstarief in de nabije toekomst – al dan niet met uitstel – desalniettemin ingevoerd moet worden? Zo ja, wanneer? Zo niet, bent u voorstander van een verzwaring van het net om het capaciteitstarief te vermijden?

Volgens u, minister, zou het "beter zijn om het capaciteitstarief eerst grondiger te laten simuleren door de VREG". De VREG maakte nochtans al simulaties voor verschillende types gezinnen. Dat hebben we al een aantal keer via een aantal slides mogen vernemen. Vindt u de resultaten van die simulatie niet betrouwbaar of toereikend genoeg om over te gaan tot de invoering van het capaciteitstarief?

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, in de zomer van vorig jaar heeft de VREG een nieuwe tariefmethodologie aangekondigd voor de nettarieven. Vanaf 2022 zullen elektriciteitsconsumenten niet meer worden belast op basis van totaal aantal verbruikte kilowatturen, maar op basis van de gemiddelde maandpiek van het stroomverbruik. Dat verhaal is ons allemaal bekend.

U hebt daarover, minister, nogal tegenstrijdige uitspraken gedaan. U hebt in een antwoord op een schriftelijke in augustus vorig jaar gezegd dat u wel degelijk voorstander was van het capaciteitstarief zoals de VREG het op dat moment vorm had gegeven met een hele uitleg waarom dat voor de consument veel voordeliger zou zijn. Maar in een interview in De Standaard van 5 maart verklaart u dat u uitstel wilt van het capaciteitstarief. Want u zei toen dat het dossier niet rijp is. De VREG zou beter eerst simulaties doen om het effect na te gaan voor de verschillende groepen.

Ik vind het een beetje raar dat u op 5 maart plots uit de lucht valt, terwijl u zich in augustus van het jaar daarvoor een groot voorstander van het capaciteitstarief hebt getoond. Ik kan niet zo goed meer volgen. Bovendien – en dat heeft de vorige spreker ook gezegd – zijn de simulaties er al sinds mei vorig jaar. Ook daar is het een beetje raar dat u uit de lucht valt.

Ik heb twee concrete vragen. Ten eerste: kunt u duidelijkheid verschaffen over wat uw standpunt is over de invoering van het capaciteitstarief? Erkent u dat het interview in De Standaard nogal haaks staat op wat u geantwoord hebt op de

schriftelijke vraag in 2020? Wilt u dat het capaciteitstarief uitgesteld wordt of dat het herwerkt wordt? Bent u voor of tegen? Het is voor mij onduidelijk wat uw visie over het capaciteitstarief is en hoe die past in uw bredere visie op het energiebeleid op langere termijn.

Ten tweede heeft dat natuurlijk een impact op de compensatiepremie voor de gedupeerden van de zonnepanelenaffaire. In het ministerieel besluit dat u daarover voorbereidt, staat dat de hoogte van de premie wordt berekend op de nieuwe capaciteitstarieven, die nu dus uitgesteld worden. Zult u de berekening van die premie dan aanpassen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Meester, als men het nettatarief afhankelijk wil maken van een slim capaciteitstarief, in die zin dat degene die het net extra belast, daar ook iets meer voor zal moeten betalen, dan zou dat wel een goede vorm van tarifiering zijn. Maar ik heb verschillende gesprekken gehad met de VREG. Die is me dat ook op verschillende manieren komen uitleggen aan de hand van vijf cases. Ik was niet overtuigd. Ik heb daarnaast dan ook nog een gesprek gehad en verschillende opinies gelezen, onder andere van het middenveld, dat terecht heel bezorgd is. Er is de open brief van het middenveld samen met de vakbonden, die heel wat opmerkingen hadden. Ik heb toen ook tegen de VREG gezegd dat ik het allemaal heel terechte vragen vind die worden gesteld; ik heb die vragen ook. De VREG heeft me nog niet overtuigd van het capaciteitstarief zoals hij dat wil invoeren. Ik heb gevraagd me dan ook een antwoord te geven op bijvoorbeeld de open brief die de vakorganisaties hebben geschreven. Ik heb zelfs aan de VREG gevraagd om een open brief terug te schrijven. Als hij overtuigd is van het capaciteitstarief, dan moet hij antwoorden met een open brief aan de vakorganisaties dat ze het ofwel hebben misverstaan of dat ze bepaalde nuances niet hebben gezien.

Ik heb gezegd dat ik op dit moment niet overtuigd ben. Want de VREG beweert dat het voor veel gezinnen een verlaging zal zijn, maar zoals het vandaag de dag voorligt en volgens de vele gesprekken die ik heb gehad, lijkt me dat geen slim, goed en effectief capaciteitstarief. Men wou dat in 2022 invoeren. Daarop heb ik gezegd – zeker na heel het debacle met het zonnepanelenarrest dat we proberen op een zo goed mogelijke manier recht te zetten –, ten eerste dat het capaciteitstarief op dit moment niet klaar is en ten tweede dat de verschillende opmerkingen die ik heb gegeven, niet opgenomen zijn. Er waren ook verschillende bezorgdheden in het parlement, maar men trekt zich daar niets van aan. Sta me dan toe om te zeggen dat het capaciteitstarief nog niet klaar is. Ik heb uitstel gevraagd. De VREG heeft nu gezegd dat hij het met zes maanden zal uitstellen. Ik heb gereageerd dat ik een simulator wil waar we niet alleen de situatie van vijf of tien gezinnen kunnen toetsen.

De VREG zegt dat het capaciteitstarief in het algemeen een verlaging zal betekenen, maar dan moet hij me overtuigen. Dat wil zeggen dat ik een simulator wil waarmee we ongeveer duizend doorsneegezinnen kunnen uittesten en aan de hand daarvan het capaciteitstarief kunnen evalueren. Als er daar inderdaad excessen zijn zoals het middenveld, de vakbonden, ik en het parlement aanbrengen, dan vind ik het niet meer dan normaal dat de VREG daar ook naar luistert en daaraan tegemoetkomt. Hij moet het capaciteitstarief daaraan aanpassen. Zoals het nu is, ben ik blijkbaar niet de enige die zegt dat het voor heel wat groepen niet goed zal zijn. Er zijn nog andere mensen die dat zeggen. Dan denk ik dat het capaciteitstarief nog niet klaar is. Ik ga de opdracht geven om dat ruim te testen, van die test ook een evaluatie te maken en te kijken waar er nog problemen zitten. Ik vind ook niet dat je onrechtvaardige situaties in de hand moet werken.

Op zich heb ik er geen probleem mee dat degenen die veel gebruiken van het net, iets meer betalen, maar het kan niet zijn dat het een algemene verhoging is. Daar ben ik het niet mee eens. Daarom de oefening en de evaluatie. Er moet een evaluatie komen, zodra de simulator er is en we een brede doorsnede van onze samenleving daarop hebben proefgedraaid. Dan zullen we opnieuw met de VREG aan tafel gaan. Dan is het ook nuttig dat het parlement, aan wie de VREG verantwoording moet geven, dat op een goede manier evalueert.

De tijd dat men dingen uitvond en dat men dat onmiddellijk in de praktijk omzette, met alle gevolgen van dien, is voorbij. Het was ook mijn vraag om dit even on hold te zetten en eerst te kijken wat het heel concreet betekent voor een individu. Ik heb ook aan de VREG gevraagd om opnieuw aan tafel te gaan met de vakorganisaties en het middenveld en te luisteren naar wat zij zeggen. Zij zeggen dat allemaal niet zomaar. Blijkbaar hebben wij het allemaal mis, maar denkt de VREG dat hij het allemaal juist heeft. Ik zal die opmerkingen ook aan de raad van bestuur van de VREG geven, want daarin zit een brede weerspiegeling van de samenleving. Zij moeten net duwen om iets goeds te maken van het capaciteitstarief.

De retroactieve investeringspremie houdt inderdaad rekening met het invoeren van een capaciteitstarief in 2022. Indien het capaciteitstarief later dan 1 januari 2022 ingaat, zal mede dankzij de retroactieve investeringspremie een gemiddeld rendement op een zonnepaneelinstallatie gehaald worden van iets meer dan 5 procent. Naast het capaciteitstarief zullen ook nog andere factoren dat rendement bepalen. Denk bijvoorbeeld aan de evolutie van de elektriciteitsprijs of van de federale tarieven.

Gezien de beperkte impact van het capaciteitstarief, in combinatie met andere mogelijk wijzigende parameters, verkies ik voorspelbaarheid en duidelijkheid ten aanzien van de prosumant. Een aanpassing van de retroactieve investeringspremie lijkt me dan ook niet aan de orde.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw vrij helder en vooral strijdbaar antwoord. Ik zie dat er in u veel energie zit om de VREG te blijven achtervolgen en ertoe te bewegen dit beter uit te werken.

U spreekt van een simulatie bij een duizendtal gezinnen om dit te evalueren. U zegt dat, als er excessen zijn, de VREG het capaciteitstarief dan moet aanpassen. U zegt ook dat u geen onrechtvaardige situaties wilt, maar u zegt tegelijkertijd dat wie het net meer belast – dat is een verwijzing naar de piekbelasting waarop het capaciteitstarief is gebaseerd –, meer moet betalen. In die zin ben ik toch zeer teleurgesteld in uw antwoord. U zegt eigenlijk dat u tegen het capaciteitstarief bent zoals het nu voorligt, maar als de VREG het aanpakt en met simulaties bij een duizendtal gezinnen laat zien dat er geen onrechtvaardige situaties zijn, dan bent u ervoor. Maar wat betekent dat concreet? Wij hebben nog altijd zowat de hoogste elektriciteitsfactuur in Europa. Ik hoor u op geen enkel moment zeggen dat het capaciteitstarief er op geen enkel moment mag toe leiden dat er verbruikers zijn die meer moeten betalen. Sterker nog, u zegt eigenlijk dat u vindt dat sommige gebruikers die een piekbelasting veroorzaken, meer moeten betalen. Uiteindelijk zegt u dus dat er van u altijd een groep mag zijn die met dit nieuwe capaciteitstarief meer zal moeten betalen, terwijl – ik blijf het herhalen – het juist de betrachting moet zijn om de elektriciteitsfactuur van zoveel mogelijk gebruikers te verlagen. Eigenlijk loopt u nog altijd mee in het verhaal dat er hoe dan ook een verhoging zal zijn van de elektriciteitsfactuur van X aantal gebruikers, omdat zij een te hoge piekbelasting veroorzaken.

Minister, wat ik van u zou willen horen, is dat u het capaciteitstarief op een dergelijke manier zult laten construeren dat de elektriciteitsfactuur van iedereen

verlaagt en van niemand verhoogt. Dat moet de uitkomst hiervan zijn, en niets anders.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Minister, in het debat over het capaciteitstarief staat het als een paal boven water dat voor veel mensen dat nieuwe capaciteitstarief een verhoging van de factuur zal betekenen. Dat is onweerlegbaar. Dat zit ingebakken in heel dat systeem van dat nieuwe capaciteitstarief. U mag zoveel simulaties laten doen als u wilt, door de VREG of door andere diensten, maar in de globale inschatting van de VREG van mei vorig jaar stond heel duidelijk dat zeker 40 procent van de gezinnen met het nieuwe capaciteitstarief meer zal betalen. Dat stond in de studie en de toelichting van de VREG in mei vorig jaar, en toch hebt u toen gezegd dat u het principe steunde. Ik denk dat u het principe nog altijd steunt, maar dat u dat alleen niet meer met zoveel woorden durft zeggen, omdat er te veel publieke commotie is over de stijging van de energieprijzen. Ik denk dat dit voor veel mensen de prijsstijging te veel is. Als u nu voor 40 procent van de gezinnen nog eens de energiefactuur laat stijgen, dan voorspel ik dat er heel veel woede zal losbarsten.

U hebt daarnet gezegd dat u opdracht hebt gegeven om dat verder uit te zoeken via simulaties. Aan wie hebt u die opdracht gegeven? Hebt u die opdracht gegeven aan de VREG? Hebt u die opdracht gegeven aan uw eigen diensten? Of zegt u hier eigenlijk zomaar wat en is er helemaal geen concrete opdracht met een concrete deadline voor een concrete simulatie gegeven? Ik had dus graag van u gehoord hoe het met die opdracht precies zit.

U zegt dat u de retroactieve investeringspremie niet zult aanpassen, omdat de impact van het uitstel van het capaciteitstarief te beperkt is. U hebt net gezegd dat u vreest voor een grote impact van de capaciteitstarieven op de factuur van de mensen en dat u de precieze impact eigenlijk niet kent en dat u simulaties wilt. Maar u weet eigenlijk al dat de impact zeer beperkt zal zijn op de retroactieve investeringspremie. Minister, hoe dan ook, er is een impact, of die nu groot of klein is. Er is een impact. Ik vind het bijzonder raar dat u dat niet aanpast. De retroactieve investeringspremie is bedoeld als schadevergoeding voor de schade die mensen hebben geleden door het wanbeleid van de Vlaamse Regering. Het lijkt mij toch evident dat de schadevergoeding zo correct mogelijk wordt berekend en dat de berekening nu in die zin moet worden aangepast.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Er is gevraagd om niet te veel beschouwingen te maken. Ik ga dat ook niet doen. Ik zou dat wel graag willen doen, maar dat is voor een andere keer.

Het capaciteitstarief zal ooit worden ingevoerd. Ik denk dat we ons daar geen illusies over moeten maken. Dat zal allicht ooit gebeuren. Ik heb ook begrepen dat de meeste partijen in het parlement achter het principe staan. Maar ik denk dat het interessant kan zijn om te onderzoeken of we de eerste jaren na invoering het niet-meer-dan-vroegerprincipe kunnen hanteren, dus dat de mensen sowieso nooit meer dan voordien kunnen betalen voor dat deel van de capaciteit. Het gaat om een vijfde van de factuur. Ik denk dat dat zonder al te zware consequenties mogelijk moet zijn, zeker in de geest van het capaciteitstarief, namelijk het ontlasten van het net. We gaan niet binnen vier of vijf jaar met een miljoen elektrische wagens rondrijden. Dat zal niet het geval zijn. Ik denk dat daar wel ruimte voor is. Minister, wilt u dat principe laten onderzoeken?

We hebben gezien dat vooral mensen met warmtepompen maar ook met elektrische accumulatoren, zeker in combinatie met zonnepanelen, de grote dupe zijn.

Dat heeft ook de onrust aangewakkerd rond het hele zonnepanelendebacle. Het gaat om een heel brede groep. Mensen met elektrische accumulatoren zijn vaak kwetsbare, oudere mensen in kleine appartementjes. Warmtepompen vindt men vaak bij de andere groep. Het kan interessant zijn om vooral die eerste groep te ontzien. Het capaciteitstarief zou zo ontworpen moeten worden waardoor zij in het bijzonder er gunstig uitkomen, want zij zijn de echte gedupeerden van het zonnepanelendebacle. Het lijkt mij ook logisch, want als zij hun devices goed gebruiken, gaan ze ook een relatief lage piek gebruiken, veel minder dan nu het geval is. Voor die groep wil ik echt aandacht vragen. Vindt u dat ook, minister?

En dan drie, wij hebben met onze partij tijdens de hoorzittingen ook al een paar keer gevraagd om wat meer simulaties te maken. Ik begrijp dat de VREG daarmee bezig is. Wel, ik zou willen vragen om de simulaties ook te laten uitvoeren – zoals mijn collega net zei – door een universiteit of een wetenschappelijk onderzoeksinstituut, en hen ook in het parlement te vragen – begin juli, of misschien in september – om het resultaat van die simulaties toe te lichten. Steunt u die vraag, minister?

Dat waren drie korte bijkomende vragen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Dank u, collega Danen, ook voor de goede suggesties. Zoals u weet, houd ik van tussenkomsten waar ook nuttige suggesties uit komen. Ik ben het daar eigenlijk wel grotendeels mee eens. Ik denk dat het zeer nuttig zal zijn.

U weet dat de VREG een autonome regulator is, dus ik heb daar niets over te zeggen. Ze zijn misschien aan het parlement nog enigszins verantwoording verschuldigd. Maar bon, ik geef het niet op. Ik blijf inderdaad met hen spreken. Ik heb aan de VREG tot op heden mondeling gevraagd om die simulator – tegen juni of juli, denk ik – publiekelijk open te stellen. Ik vind het inderdaad heel nuttig om daar een universiteit voor aan te stellen, los van de VREG, ook al is heel die tarifiering volledig de bevoegdheid van de VREG; daar hebben wij helaas niets over te zeggen. We kunnen er alleen maar voor zorgen dat dat op een correcte manier wordt gedaan. Als dat niet in orde is, dan denk ik ook wel dat de VREG dat niet tegen de wil van de hele samenleving, abrupt, kan doen. Ik ben zelf ook van mening dat dat geleidelijk moet. Dat heb ik ook zo'n beetje gehoord in de tussenkomst van collega Danen, dat men dat niet abrupt moet gaan invoeren.

Dus alle punten die ik hier heb gehoord van de collega's, zeker van collega Danen in het bijzonder, die ga ik in een formele opdracht gieten en dat dan aan een universiteit toewijzen, zodat zij ook de evaluatie kunnen maken. Ik ben dan ook bereid om, als we die evaluatie hebben – dat zal wel tegen het einde van het jaar zijn, misschien eerder, in oktober, november – om daar dan een grondig debat over te hebben. Het capaciteitstarief is ongeveer een vijfde, 20 procent, van de factuur, en komt in de plaats van de nettarieven zoals we die vandaag kennen. In die zin denk ik dat het nuttig is om dat eens door een universiteit van naderbij te laten bekijken. Ik zal de vragen die hier aan bod zijn gekomen, ook meenemen in die opdracht.

Nogmaals, het is de VREG die daar tot op heden mee bezig is geweest. Maar ik denk dat het van groot belang is dat wij allemaal – ik ook natuurlijk – goed weten wat en hoe. Het principe van geleidelijk aan invoeren, correct invoeren, de simulator, al die punten zal ik meenemen, en ik zal aan een universiteit vragen om de nodige oefening te doen. En dan komen we daar in het parlement op terug.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ja, ik ga hier natuurlijk weer teleurgesteld naar huis – zou ik zeggen in normale niet-coronaomstandigheden –, want hier komt weer maar eens naar voren wat het essentiële probleem is. Het essentiële probleem is die elektrificatiewoede, die fanatieke elektrificatiewoede die nu in gang wordt gezet door overheden, in heel Europa, door de Europese Unie, natuurlijk als gevolg van de klimaatwaanzin, de klimaatreligie, waardoor wij binnen x aantal jaren zullen ten onder gaan als we niet heel snel afdgaan van koolstof en als we niet heel snel alles elektrificeren. Om die reden is ons elektriciteitsnet niet zwaar genoeg om dat aan te kunnen. Er is natuurlijk ook decennialang te weinig geïnvesteerd. En omdat het elektriciteitsnet niet zwaar genoeg is om die elektrificatiewoede – als gevolg van die klimaatwaanzin – aan te kunnen, moet er een capaciteitstarief worden ingevoerd.

De PVDA heeft daar natuurlijk gelijk in: in dat capaciteitstarief zit ingebakken dat het voor een bepaald deel – een significant deel zelfs, een groot deel van de gezinnen – zal leiden tot een verhoging, tenzij ze hun gedrag op een dergelijke wijze aanpassen, dat ze hun elektriciteitsverbruik zodanig verspreid gebruiken, dat ze geen piekverbruik meer hebben. Maar er is geen enkele simulatie die dat op voorhand met een grote zekerheid zal kunnen voorspellen.

Daar zullen wij ons tegen blijven verzetten. Ik heb het al eerder 'het rekeningrijden voor elektriciteitsverbruikers' genoemd – ik rond af, voorzitter – we hebben ons daar met succes tegen verzet voor wat mobiliteit betreft. We zullen dat nu opnieuw blijven doen, tegen welk capaciteitstarief dan ook. De linkse partijen mogen eens diep in zichzelf kijken, want het is uiteindelijk hun ideologie van klimaatwaanzin die nu leidt tot dit capaciteitstarief, waar ze zich nu tegen lijken te verzetten. Ze beseffen nu natuurlijk dat de elektriciteitsfactuur zal stijgen en dat is natuurlijk hopeloos hypocriet. Wie dit capaciteitstarief niet wil, moet stoppen met die elektrificatiewoede en klimaatwaanzin.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Voorzitter, ik heb nog twee punten.

Ten eerste, minister, begrijp ik dus dat u nog helemaal geen opdracht aan iemand hebt gegeven, alleen even een mondeling babbeltje met de VREG. Maar collega Danen neemt me de woorden uit de mond: het is een zeer terechte suggestie om dan zelf het heft in handen te nemen, minister, en een eigen studie te bestellen over de impact van die capaciteitstarieven op verschillende groepen in de bevolking, én op het energiebeleid dat u probeert te voeren in het algemeen. Ik denk dat dit een zeer nuttige suggestie is en ik kijk al uit naar de resultaten, en naar de discussie over de resultaten in het parlement.

Ten tweede, ook deels een antwoord op mijn collega van het Vlaams Belang, dit is natuurlijk geen technologisch probleem. Dit is een maatschappelijk probleem over hoe we de kosten van onze stroomvoorziening precies betalen, en in welke mate wij dat al dan niet door de sterkste schouders laten betalen, of door de gewone gezinnen. In die zin volg ik het protest van het Vlaams Belang tegen de fanatieke zogenaamde elektrificatiewoede niet. Die is in mijn herinnering toch al een dikke honderd jaar bezig. Misschien wil het Vlaams Belang terug naar de steenkool en de olielampen, maar ik vind elektriciteit nogal handig dezer dagen. Ik stel voor dat we dat gewoon zo houden, en dat we het debat gewoon houden over hoe we die kosten maatschappelijk verrekenen. Dat is het echte debat. Het is vanuit die optiek, collega Van Rooy, dat ik mij verzet tegen dat capaciteitstarief, niet omdat het over elektriciteit gaat, maar omdat het over de elektriciteitsfactuur van de mensen gaat. Die moeten we naar beneden krijgen, en het is daar dat de Vlaamse Regering blijft falen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyme aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over gevel- en dakscans, thermografische kaarten en renovatiecoaches in het kader van de renovatiestrategie – 2471 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyme heeft het woord.

Robrecht Bothuyme (CD&V): Minister, ik heb een korte vraag in opvolging van een aantal schriftelijke vragen, waarbij u wat duiding gaf bij uw plannen om gevelscans en thermografische kaarten te gaan gebruiken om in Vlaanderen in beeld te brengen welke woningen nood hebben aan bijkomende renovatie, aan bijkomende energierenovatie en vooral -isolatie.

Thermografische kaarten worden vanuit de lucht in beeld gebracht. Gevelscans worden gemaakt met een rondrijdend voertuig, zo'n Google-achtig autootje heb ik begrepen. Er zijn eigenlijk wel wat vragen over op welke manier we die gegevens kunnen gebruiken, en wie daarmee aan de slag kan gaan. Tegelijk hebt u aangekondigd dat u werkt wilt maken van ontzorging, dus ondersteuning van mensen met renovatieplannen of -ideeën door onder andere de aanwerving van twintig coaches. Ook daar zijn een aantal vragen over:

Hoe gaat u die scans en thermografische kaarten concreet laten opmaken? Hoe zorgt u ervoor dat die ontsloten worden en bij de juiste mensen komen, terwijl tegelijk de privacy van de betrokkenen gerespecteerd wordt?

Op welke manier worden mensen eigenlijk geïnformeerd dat er van hun woning een thermografische kaart of een dak- of gevelscan wordt gemaakt, of beschikbaar is?

Op welke manier zullen de renovatiecoaches dan aan de slag gaan met de verzamelde informatie?

Hoe zullen we, naast de aan te duiden coaches, ook energiehuisen, lokale besturen, architecten, makelaars, aannemers, notarissen enzovoort inschakelen in onze renovatiestrategie? Zullen zij ook gebruik kunnen maken van de gegevens van de scans en de thermografische kaarten?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, ik begrijp uw issue over de privacy. Ik kan u wel geruststellen: enkel diegenen die hun huis willen renoveren en geïnteresseerd zijn in zo'n thermische foto, zullen die kunnen bekijken. Het is dus niet de bedoeling dat de hele straat, de hele wijk of heel Vlaanderen meekijkt. Het is vooral de bedoeling om deze tool mee te geven aan mensen die willen renoveren, zodat ze op een heel laagdrempelige manier die foto kunnen bekijken en nagaan op welke manier ze waarop kunnen inzetten.

We zullen renovatiecoaches aanwerven. Zoals u weet, zijn de warmteverliezen in een woning meestal niet zichtbaar met het blote oog. Daarom zijn er die thermografische beelden, die op een heel laagdrempelige manier warmteverliezen visualiseren, maar voor alle duidelijkheid dus enkel voor de eigenaar van die woning. Ik vind het heel belangrijk om dat nogmaals te benadrukken. De renovatiecoach kan dan helpen bij het maken van de juiste keuzes.

De oproep voorziet dat de promotor een methodiek uitwerkt om eigenaars individueel duiding te geven bij het beeldmateriaal. Een combinatie van collectieve

infosessies, eventueel gevolgd door een afspraak voor een individueel gesprek voor een correcte interpretatie van de foto, is een praktijk die al succesvol gebleken is volgens de raadgevers op mijn kabinet. Zij kunnen het uiteraard weten.

De finale doelstelling van de projecten is om zoveel mogelijk eigenaars te informeren. Naast de aan te duiden coaches zullen natuurlijk ook de energiehuizen, lokale besturen, architecten, notarissen enzovoort hierbij betrokken worden. De energiehuizen staan op het lokale niveau in voor de coördinatie.

De pool van renovatiecoaches, waarvoor ik de call op hetzelfde moment als die voor thermografie zal lanceren, betekent hiervoor een belangrijke versterking. Er is ook een belangrijke versterking van de energiehuizen. Medewerkers en renovatiecoaches van de energiehuizen zullen ook, na de nodige instructies over de correcte interpretatie, over zo'n foto beschikken.

Naast de versterking van het lokale niveau met de projecten voor renovatiecoaches en thermografie, is uiteraard ook het Netwerk Klimaat van belang, naast andere stakeholders, zoals als de Confederatie Bouw en architecten.

De notarissen hebben meldingsplicht bij afwezigheid van een energieprestatiecertificaat (EPC). Ook hebben ze een sensibiliserende en uitvoerende rol bij de toekenning van verlaagde registratierechten bij ingrijpende energetische renovatie (IER).

Voor alle duidelijkheid: bouwprofessionals en notarissen zullen niet rechtstreeks gebruik kunnen maken van de scans en thermografische kaarten. Dat wil ik toch wel heel duidelijk stellen: dit is voorbehouden voor diegenen die hun huis willen renoveren. We proberen dat op een laagdrempelige manier te doen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Het is goed dat de privacy gerespecteerd wordt. We weten dat een grote groep mensen zich niet bewust is van energieverliezen. We moeten dus een goede communicatie opzetten en proberen om mensen te informeren over de staat van hun woning via het maken van die thermografische kaarten, gevelscans en dergelijke. Daar waar we vaststellen dat een woning als het ware in het rood gaat, zou er toch een automatische communicatie moeten komen naar de betrokkene, eventueel met een doorverwijzing naar de coaches of naar de energiehuizen die in dat gebied actief zijn. Zal er zo'n automatische communicatie opgezet worden voor elke woning die na scanning en screening duidelijk nood heeft aan bijkomende renovatie?

Naast die coaches en energiehuizen vind ik het ook belangrijk om private actoren te betrekken en te sensibiliseren, om hen te gebruiken in die renovatiestrategie. Architecten zijn natuurlijk cruciaal, maar ook aannemers en makelaars kunnen een heel belangrijke rol spelen om, wanneer die eengemaakte renovatiepremie er is, mensen te ondersteunen. Ik denk dat er een heel netwerk klaarstaat van mensen uit de private sector die hierin een heel belangrijke en nuttige rol kunnen spelen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik denk dat het met het oog op het respecteren van de privacy wel nodig is dat de betrokkene ervan op de hoogte gesteld wordt dat er een thermografische foto wordt genomen van zijn woning. Ik neem aan dat dit het gevolg is van die privacywetgeving. Ik bedoel: alles moet gebeuren in volledige transparantie. Wat de betrokken persoon daar naderhand mee kan doen, moet dan duidelijk gemaakt worden in de communicatie daarover. Wat kan hij daarmee doen en wat hoort hij daarmee te doen? Mij lijkt het dus logisch dat de betrokken persoon, de eigenaar van de woning, daarvan automatisch op de hoogte wordt gesteld.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Pieters, ik denk dat ik heel duidelijk geweest ben over de privacy-issues: enkel mensen die zo'n thermografische foto van hun huis willen hebben, kunnen daar een beroep op doen. Het is vooral de bedoeling om mensen te ondersteunen, opdat de renovaties op een juiste manier gebeuren en om te visualiseren waar het probleem zich situeert.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): We kijken alvast uit naar de eerste resultaten van de oproep en van de scans en we hopen dat we op deze manier een versnelling in de renovatiestrategie kunnen bewerkstelligen, die cruciaal is voor onze klimaatdoelstellingen en voor de relance van onze economie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Zuhal Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de dubbele aanrekening van netkosten voor eigenaars van zonnepanelen – 2614 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, voor mogelijk tienduizenden gezinnen met een zonnepaneelinstallatie en een digitale meter dreigt een dramatisch verhoogde elektriciteitsfactuur in de bus te vallen. Niet alleen zijn ze net het voordeel van de virtueel terugdraaiende teller verloren, nu blijkt dat ze ook nog eens dubbele netkosten aangerekend zullen krijgen.

Sinds 1 maart is, zoals bekend, het systeem van de virtueel terugdraaiende teller officieel beëindigd. Om voor de betrokken gezinnen de overgang naar het nieuwe systeem te maken, nam Fluvius op 28 februari om middernacht de digitale meterstanden op. De energieleveranciers konden zich op die meterstand baseren om een tussentijdse afrekening te maken volgens het vorige systeem. Voor mensen voor wie het nieuwe facturatiejaar voor hun elektriciteit in het najaar begint, betekent dat dat ze hun grotere stroomverbruik in de wintermaanden volledig moeten betalen, zonder dat ze hebben kunnen profiteren van het milderende effect van de stroomproductie uit zonnepanelen in de zomer.

Daarbovenop betalen diezelfde gezinnen ook nog eens twee keer voor het gebruik van het net: enerzijds moeten ze sowieso het forfaitaire prosumementtarief betalen en anderzijds zullen ze nettarieven betalen, gebaseerd op hun werkelijke stroomverbruik vanwege het wegvallen van het systeem van de terugdraaiende teller. Voor sommige gezinnen zou het gaan om een tussentijdse eindafrekening die kan oplopen tot 3000 euro.

U kondigde dan ook aan dat u aan de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) gevraagd hebt om de dubbele aanrekening van die nettarieven voor mensen met zonnepanelen op te lossen. Ik heb daar een aantal vragen over.

Hoe reageerde de VREG op uw vraag om tot een oplossing te komen?

Tegen wanneer verwacht u een mogelijke oplossing voor die dubbele aanrekening van nettarieven?

Hebt u een voorkeur voor een bepaalde oplossing, zoals bijvoorbeeld het schrappen van het prosumementtarief voor die periode?

Werden ook de energieleveranciers met betrekking tot dit dossier door u aangesproken?

Een aantal mensen zal ondertussen de hoge stroomfactuur met dubbele aanrekening van de nettarieven al in de bus gekregen hebben. U verklaarde dat er dan een verrekening zou moeten gebeuren. Wat te veel is betaald, zal waarschijnlijk op een of andere manier moeten worden terugbetaald, zei u. Hebt u er al een idee van hoe die verrekening zal moeten gebeuren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Janssens, het is weer ongelooflijk dat ik dat als minister aan de VREG moest gaan meedelen op 16 maart, want zij waren er eigenlijk nog niet van overtuigd dat er een dubbele verrekening was. Dat heeft weer tot hallucinante gesprekken geleid met de directeur van de VREG. De man in kwestie was zelfs nog niet echt overtuigd van het probleem. We hebben dan een schrijven gericht aan de raad van bestuur, waarin toch allemaal mensen zitten van vlees en bloed, die wel verstaan wat er aan het gebeuren is. En dan heeft die raad van bestuur de top van de VREG moeten dwingen om daarmee aan de slag te gaan, want er was heel weinig animo bij de VREG om tot een oplossing te komen. Hopelijk zijn ze nu zo ver om het probleem op te lossen.

Als iedereen zegt dat er een probleem is en als de VREG de enige is die zegt dat er geen probleem is, dan denk ik dat je een probleem hebt. Ik heb ondertussen begrepen, na verschillende hallucinante gesprekken die we hadden, dat ze zo snel mogelijk met een oplossing moeten komen. Ik heb die bevoegdheid helaas niet. Iedereen vindt zo'n onafhankelijke regulator geweldig, maar wij, ik en jullie allemaal, zijn nu wel afhankelijk van die VREG. Ik denk dat het het beste is om de tarieven retroactief te herzien. Ik denk dat dat het gemakkelijkst zou gaan. De VREG zou dan aan het parlement moeten vragen om een decreetsaanpassing te doen. En dan denk ik dat hetgeen dubbel is betaald, gewoon moet worden terugbetaald via de leveranciers en via Fluvius. Want met hen heb ik natuurlijk ook gesprekken. Ik ben sinds kort bijna fulltime met dit dossier bezig. Zij zijn klaar en zeggen dat ze dat wel kunnen terugbetalen, maar de angel zit bij de VREG.

Ik hoop, en ik zeg bij dezen nog eens expliciet in het parlement, dat de VREG het eerstdaags aan het parlement vraagt, zo snel mogelijk, het liefst voor de paasvakantie. Als ik weet hoe je het decreet moet aanpassen, dan denk ik dat de VREG, die bevoegd is voor deze materie, dat ook weet. We hebben dat ook gesuggereerd. Maar zij moeten aan jullie vragen om het decreet aan te passen. En dan kan er terugbetaald worden.

De experts op het kabinet zeggen dat dat de snelste en meest efficiënte manier is om dat aan te pakken. Maar natuurlijk moet men eerst het probleem erkennen. Dat is iets wat de VREG toch ook wel zal moeten leren, dat een dubbele aanrekening van sommige netkosten in de eindfactuur gewoon niet kan en dat dat onrechtvaardig is. Het heeft mij heel veel tijd en energie gekost om dat tot bij de man in kwestie te brengen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Bedankt, minister. Ik voel uw boosheid ten aanzien van de top van de VREG. Ik deel ook uw verontwaardiging, als de top van de VREG zelfs de dag van vandaag nog altijd niet beseft in welke malaise de energiesector, en zeker de sector van de hernieuwbare energie, zich op dit moment bevindt, door allerlei politieke malversaties die er gebeurd zijn, maar uiteraard ook door initiatieven die de VREG zelf genomen heeft. Ik denk dat we die rol van de VREG misschien toch eens moeten gaan herbekijken.

Als men de malaise niet snapt die de zonnepaneleneigenaars de afgelopen weken en maanden te verduren hebben gekregen, dan vraag je je af in welke ivoren toren de VREG momenteel leeft. Na het fiasco van de terugdraaiende teller, is het draagvlak voor investeringen in hernieuwbare energie bijna volledig weg. Nu nog eens een dubbele aanrekening krijgen, is een bijkomende druppel die de emmer van de woede, niet alleen bij u, maar vooral bij de zonnepaneleneigenaars, doet overlopen.

Je vraagt je dan af of dit niet kon worden voorkomen. Heeft niemand bij de VREG die problematiek zien aankomen? Het is onvoorstelbaar dat daar mensen met kennis en expertise zitten die dan uiteindelijk blijkbaar niet proactief kunnen ageren. Zeker als men nog niet door heeft in welke ernstige situatie de sector van de hernieuwbare energie momenteel zit, moet men misschien eens de hoorzitting met de ombudsman herbeluisteren en luisteren naar de klachten en naar de verontwaardiging van de mensen die vaststellen dat ze extra moeten betalen.

Minister, ook in dezen kan ik er alleen maar op rekenen dat u er echt wel voor zorgt dat wat op dit moment te veel betaald is, echt wordt terugbetaald aan de mensen en dat voor de anderen wordt voorkomen dat ze een dubbele afrekening krijgen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Ik deel jullie mening. Een goede onafhankelijke regulator die rekening houdt met wat er leeft bij de mensen en daarmee aan de slag gaat, is een goede regulator. Vandaag steek ik heel veel tijd en energie in iets wat zij eigenlijk moesten zien. We hebben het bij hen en bij de raad van bestuur aangekaart. Uiteindelijk heeft men met veel moeite moeten erkennen dat er een dubbele aanrekening is. De traagheid waarmee ze werken, begrijp ik gewoon niet.

Ik zou voorstellen dat de top van de VREG eens verantwoording komt afleggen aan het parlement. Misschien is het ook tijd om die top te herschikken of wat dan ook. Men moet als regulator altijd aan de kant van de burger staan. Ik vind het verschrikkelijk dat men zeer afwachtend is. Ik denk dat een hoorzitting met die top niet slecht zou zijn.

Ik heb ook begrepen dat de raad van bestuur binnenkort zal wijzigen. Het is van belang dat daar heel goede profielen in zitten die aan de boom kunnen schudden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, straffe woorden, straffe taal. Ik heb er wel begrip voor, gezien de situatie waarin u verzeild bent geraakt, niet alleen door de vorige Vlaamse Regering, die een shitdossier op uw bord heeft gelegd, maar ook door de houding van de VREG, die in dezen, maar ook in vele vergelijkbare aangelegenheden, zeker in de zonnepanelenaffaire, laks is.

Voorzitter, een verantwoording van de VREG zou opportuun zijn. Men kan dit in de regeling der werkzaamheden met de vaste commissieleden afspreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyme aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vergroening van de residentiële warmtevraag – 2636 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Bothuyme heeft het woord.

Robrecht Bothuyme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, een recent rapport van het European Environmental Bureau (EEB) in opdracht van de Coolproducts – een coalitie van Europese milieu en energie-ngo's – toont aan dat het merendeel van fabrikanten van verwarmingssystemen de uitfasering van fossiele gas- en olieketels op de lange baan dreigt te schuiven. Die uitfasering is nochtans absoluut nodig om onze energie- en klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050 te kunnen halen. Elke nieuwe stookolieketel die nu nog geplaatst wordt, vormt dan ook een vermijdbare extra last voor het klimaat, creëert een technologische lock-in, en jaagt de gebruikers in de toekomst allicht op extra kosten.

Ook in Vlaanderen duiken meer en meer reclamecampagnes op die gas of stookolie aanprijzen als een duurzaam en efficiënt verwarmingssysteem. U beloofde eind vorig jaar al om de stookoliesector te ontmoeten naar aanleiding van enkele dergelijke informatiecampagnes, al lijken die dit jaar opnieuw in aantal toe te nemen.

Het is positief dat de Vlaamse Regering heeft beslist dat er vanaf 1 januari 2021 geen aardsgasaansluiting meer mag worden voorzien bij nieuwe grote verkavelingen, nieuwe grote appartementsgebouwen en nieuwe grote groepswoonbouwprojecten. Dit creëert duidelijkheid in de markt, zowel voor investeerders als bouwheren.

Wel kan men als beschermd afnemer nog steeds een premie krijgen voor het plaatsen van een gascondensatieketel ter vervanging van een bestaande, verouderde verwarmingsketel. De premie voor de vervanging van een stookolieketel is recent zelfs verhoogd tot maximum 2500 euro, terwijl het uiteindelijk de bedoeling moet zijn om ook beschermd afnemers te helpen richting een klimaatvriendelijk en betaalbaar alternatief.

Minister, hoe is het overleg met de verwarmingssector eind 2020 verlopen?

De verwarmingssector voorziet een duurzame toekomst voor stookolieketels en zet daarom sterk in op koolstofarme brandstoffen, met een aantal voorbeelden afhankelijk van de herkomst ervan. Hoe staat u tegenover deze brandstoffen? Zijn ze volgens u voldoende duurzaam, is residentiele verwarming de geschikte plaats om ze in te zetten, en creëren ze geen toekomstige technologische lock-in?

Sectororganisatie Gas.be biedt een vervangingspremie aan voor oude gastoestellen. Deze wordt ook mee gepromoot door de Vlaamse overheid. Hoe kijkt u hier tegenaan?

Hoe evalueert u de REG-premie (rationeel energieverbruik) voor een gascondensatieketel? Weegt de CO₂-winst tegenover een stookolieketel op tegen het gevaar op een technologische lock-in? Hoeveel dergelijke premies werden de laatste jaren toegekend?

Kunt u een stand van zaken en timing geven bij volgende reeds eerder aangekondigde maatregelen: een verbod op de plaatsing van stookolieketels bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties (IER's) via de epb-regelgeving

(energieprestatie en binnenklimaat); een verbod op de vervanging van defecte stookolieketels in bestaande woningen?

Welk flankerend beleid zult u voorzien om bovenstaande maatregelen voor iedereen haalbaar en betaalbaar te maken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega, u weet dat het overleg met de sector vrij stroef verloopt.

In de Vlaamse Klimaatstrategie 2050 werd opgenomen dat we in de toekomst nood zullen hebben aan verschillende klimaatneutrale en koolstofarme brandstoffen, zoals hernieuwbaar gas, waterstof of synthetische brandstoffen.

Hoewel de productie van deze klimaatneutrale of koolstofarme brandstoffen vandaag al technologisch mogelijk is, stelt zich de fundamentele vraag binnen welke termijn de productie van deze brandstoffen op grote schaal en aan een competitieve kost voor de consument zal kunnen gebeuren. De aanmaak van synthetische brandstoffen om die later te verbranden om warmte op lage temperatuur op te wekken, is een zeer inefficiënte keten die op dit moment economisch en vanuit een bredere maatschappelijke invalshoek niet realistisch is, zegt het kabinet mij.

De andere brandstoffen op basis van biomassa komen uiteindelijk neer op een verwerkte vorm van biomassa, met het daarbijhorende beperkte potentieel. De beschikbare biomassa wordt al grotendeels gevaloriseerd, waardoor het onwaarschijnlijk is dat er nog voldoende van voorhanden zal zijn om, voor een significant percentage, de stookolievraag in Vlaanderen te dekken.

U verwijst naar een premie die wordt gegeven door Gas.be. Het gaat hier om een initiatief van de sectororganisatie, niet van de Vlaamse overheid. We maken geen specifieke reclame voor deze premie, maar vermelden ze wel op de website, als onderdeel van de verschillende premiestelsels die momenteel beschikbaar zijn.

De REG-premie voor condensatieketels kon tot en met 2020 enkel worden toegekend aan beschermde afnemers. In 2020 werden er 624 premies toegekend en in 2019 835 premies. Door de beperkte doelgroep van beschermde afnemers, blijft deze maatregel in absolute aantallen ook eerder beperkt. Toch vind ik het belangrijk dat een groep van kwetsbare gezinnen wordt ondersteund bij een voor hen betaalbare manier van efficiënt verwarmen. Voor deze gezinnen is een investering in een warmtepomp financieel niet haalbaar. Als we de shift naar de uitfasering van de stookolieketels doen, moeten we voldoende flankerend beleid hebben voor die kwetsbare groep.

De shift naar duurzame verwarming in onze gebouwen tegen 2050 is een integraal onderdeel van de langetermijnrenovatiestrategie en daarbij is het uitfaseren van stookolie een eerste belangrijke stap. Daarom heb ik ook beslist om vanaf dit jaar geen premie meer te verstrekken voor nieuw geplaatste stookoliecondensatieketels. Het zou een raar signaal zijn als je stookoliecondensatieketels zou bekostigen. Om de eventuele hogere kosten van een aanpassing van de schoorsteen, het verwijderen van de stookolietank of het aanleggen van een gasaansluiting in de woning te compenseren hebben we vanaf 2021 een hogere premie van 2.500 euro ingevoerd, beperkt tot 50 procent van de investeringskost, voor wie overschakelt. Dat is logisch. De premie is ook toegankelijk voor de volledige doelgroep van de energielening.

Wat betreft de stand van zaken: het verbod op het plaatsen van stookolieketels bij nieuwbouwprojecten zit in het ontwerp van decreet tot wijziging dat al door de regering is behandeld. In mei zal ik dit ontwerpdecreet voor een eerste principiële

goedkeuring voorleggen. Dat gaat specifiek over nieuwbouwprojecten en ingrijpende energetische renovaties. Dat is een eerste stap die we nemen.

Wat betreft het verbod op de vervanging van stookolieketels zijn we volop bezig met die maatregel. We zullen gefaseerd werken. Het lijkt me logisch dat men voor stookolieketels die volledig kapot zijn, overschakelt naar een duurzamer verwarmingselement. Er zijn ook flankerende maatregelen. Het is natuurlijk een andere kwestie als er geen aansluitingen zijn. Dat neem ik mee en wil ik inhoudelijk goed bekijken. Zodra dat afgerond is, zullen we dat voorleggen, samen met het flankerende beleid. Zoals ik heb gezegd, is het belangrijk dat we dat ook doen.

Veel belangrijker dan de problematiek van de verwarmingssystemen is de vraag naar warmte van woningen. Dat is een belangrijk deel van alle regels over nieuwbouw en renovatie en de basis voor meerdere verplichtingen zoals het energieprestatiecertificaat (EPC).

Zoals u weet, bestaan er vandaag al verschillende energieprijzen waarvan sommige sinds begin dit jaar fors zijn verhoogd. Denk maar aan de labelpremie, waarmee we mensen aanmoedigen om hun woning binnen een periode van 5 jaar grondig te renoveren bij nieuwbouw, maar ook bij een grondigere renovatie. Bij de ingrijpendere renovaties is er een verlaging van de registratierechten. Dat is ook goed.

Zoals u weet, zijn er ook warmtepomppremies. Gezinnen die behoren tot de doelgroep van de energielening, kunnen ook een renteloze lening aangaan voor de vervanging van hun huidige verwarmingstoestel door een zuinige verwarmingsinstallatie.

Specifiek flankerende maatregelen voor de uitfasering van de stookolieketels worden momenteel onderzocht voor het onderwijs. U weet dat veel scholen nog met stookolieketels werken. Ook dat bekijken we van dichtbij. Nu hebben we vooral gekeken naar nieuwbouw en naar energetische ingrepen. Dat zal in mei aan de regering worden voorgelegd. Vervolgens komt de rest aan bod.

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Dankjewel voor het antwoord, minister. Ik heb een paar elementen. Het is correct om te zeggen dat synthetische brandstof, maar ook brandstoffen gebaseerd op biomassa, een heel beperkt potentieel hebben als het gaat over residentiële verwarming. Ik denk dat het niet de bedoeling kan zijn om de Vlaamse gezinnen in die richting te sturen. Het is ook belangrijk, minister, dat u dat ook heel duidelijk communiceert aan de mensen.

Ten tweede is er de premie van Gas.be. U zegt dat u er geen reclame voor maakt, maar hij staat wel op de belangrijkste website van de Vlaamse overheid waar iedereen naar gaat kijken als men overweegt om een nieuwe verwarmingsinstallatie aan te schaffen. Het feit dat u die premie vermeldt, is natuurlijk wel reclame maken. Ik vraag u om dat eventueel te heroverwegen. Het kan uiteindelijk niet de bedoeling zijn om mensen – en zeker de kwetsbare doelgroepen, bijvoorbeeld de beschermde afnemers – richting een op termijn duurder en klimaat-onvriendelijke optie te sturen. De voorbije 2 jaar zijn er ongeveer 1500 gezinnen richting een aardgascondensatieketel gestuurd met een premie van de Vlaamse overheid. Misschien was het technisch wel mogelijk om bij veel van die gezinnen om naar een ander klimaatvriendelijk alternatief, zoals warmtepompen, over te schakelen. Ik denk dat we daar misschien kansen missen om mensen richting een niet-fossiel alternatief te sturen voor de verwarming van hun woning.

Hetzelfde geldt voor de heel grote groep die eventueel een premie zou kunnen krijgen bij de vervanging van de stookolieketel. U zegt dat alle gezinnen die een beroep kunnen doen op een Vlaamse energielening onder die categorie vallen. Dat

is meer dan de helft van de Vlaamse gezinnen, als ik me niet vergis. Daar moeten en kunnen we ons beleid nog meer richting klimaatvriendelijke verwarming voor de woningen sturen. Zeker daar waar het technisch mogelijk is, moeten we het financieel mogelijk maken. Als we premies tot 2.500 euro geven, dan ben ik ervan overtuigd dat we zelfs voor kwetsbare gezinnen warmtepompen op een rendabele manier mogelijk kunnen maken, gecombineerd met andere financiële ondersteuning.

Een laatste element: het is heel goed dat u kijkt naar het onderwijs en ook naar andere overheidsgebouwen. De Vlaamse overheid moet het voorbeeld geven als het gaat over het gebruik van verwarmingssystemen. Op welke manier wilt u ervoor zorgen dat we op relatief korte termijn alle Vlaamse overheidsgebouwen in het onderwijs en in de welzijnssector richting een klimaatvriendelijker verwarmingssysteem kunnen sturen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik zal heel kort zijn. Het is een heel bijzonder thema waar we uren van gedachten over zouden kunnen wisselen, maar dat is hier niet de bedoeling.

Ik wil gewoon het volgende zeggen. Het verbieden van de stookolieketels staat in het regeerakkoord. Ik steun dat, maar in de feiten stellen we vast dat het nauwelijks nog gebeurt. Ik heb de cijfers recent opgevraagd. Je kunt bij wijze van spreken op twee handen tellen hoeveel stookolieketels worden geplaatst in de nieuwbouw. Ik zou zeggen dat er geen enkele reden is om daar echt mee te talmen. Het probleem is nu al als het ware opgelost. Ik zou zeggen, minister: zet door. Het is de uitdaging om te proberen om de Vlamingen aan te moedigen om te gaan naar klimaatvriendelijke brandstoffen, maar de energiefactuur of de elektriciteitsfactuur is soms nog een hinderpaal. We stellen vast dat wat financieel het interessantste is, op ecologisch vlak het minst interessant is. Dat zou niet mogen. Dat moeten we echt wat sturen. Mijn vraag is: bent u bereid om ter zake bijkomende inspanningen te leveren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank voor de verschillende betogen, ook van collega Danen. Ik denk niet dat we talmen. Het is natuurlijk een moeilijk evenwicht. Ik vind het heel belangrijk dat er ook een flankerend beleid tegenover staat. Uiteindelijk gaat het over 100.000 gezinnen die we moeten begeleiden enzovoort. In die zin moeten we de transitie maken van stookolie naar iets duurzams. Daarop moeten we verder inzetten. We zullen dat ook doen.

Wat de premie betreft, collega Bothuyne, zal ik aan de administratie vragen dat ze die er afhaalt. Ik ben niet bezig met het operationele gedeelte. Met alle excuses, maar ik heb daar geen tijd voor. Maar omdat u dat hier vraagt, zal ik vragen dat ze de premie weghalen. Op het departement Energie zijn er op dit moment heel veel andere katjes te geselen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, alle begrip voor uw katjes. Er zijn er inderdaad heel wat in het luik Energie, maar het is een niet onbelangrijk gegeven. We moeten mensen sturen naar een klimaatvriendelijke verwarming. Dat is de grootste factuur die elk gezin heeft, groter dan de elektriciteitsfactuur. Het is financieel bijzonder belangrijk voor alle Vlamingen, maar uiteraard ook bijzonder belangrijk als we kijken naar de uitstoot van CO₂ door die verwarming. Ook op dat vlak is er winst te boeken.

We rekenen er dus op dat u in de juiste richting blijft varen en we wensen u een goede vaart.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de woningpas en het asbestattest bij verkoop – 2660 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat over de woningpas en het asbestattest bij verkoop. Ze is vooral ingegeven door de bekommernis dat de kopers, vaak jonge gezinnen, geen kat in een zak kopen.

Volgens de website van de Vlaamse overheid is de woningpas "een gratis digitaal paspoort dat alle informatie over uw huis samenbrengt in één handig overzicht!" De woningpas wordt samengesteld door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA), het Departement Omgeving, Wonen-Vlaanderen en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM). De woningpas biedt momenteel informatie over de relevante data en attesten – onder andere het energieprestatiecertificaat (EPC) –, visuele informatie over de omgeving van de woning en enkele stappenplannen zoals een stappenplan voor renovatie met kostprijsindicatie. In de toekomst zal ook een asbestinventarisatetest deel uitmaken van de woningpas. Dit attest zal al vanaf 2022 worden verplicht bij de woningen die voor 2001 zijn gebouwd.

De website van de Vlaamse overheid maakt ook duidelijk dat eigenaars en mede-eigenaars digitale toegang hebben tot de woningpas van hun eigendommen. De eigenaar kan ook de woningpas delen met andere personen, maar dit gebeurt op volledig vrijwillige basis. Een potentiële koper van een woning kan niet afdwingen dat de eigenaar of verkoper de woningpas openbaar maakt. Het gevolg is dat de koper een kat in de zak kan kopen en moet vaststellen dat er na de aankoop onvoldoende budget overblijft om de nodige renovatiewerken uit te voeren. Dit soort situaties kan al deels worden vermeden indien de koper voor de aankoop kan inschatten wat de extra renovatiekosten zullen zijn om de woonkwaliteit op peil te brengen.

Vlaanderen hoopt onder andere via het Renovatiepact de klimaatdoelstellingen te bereiken. Vlaanderen heeft er dus ook alle belang bij dat eigenaars die een woning verwerven, nog over voldoende financiële middelen beschikken om de nodige renovaties uit te voeren. Dat kan enkel wanneer er over de toestand van de woning voldoende transparant gecommuniceerd wordt tijdens het verkoopproces.

Minister, als de woningpas volledig uitgewerkt is, is dit een nuttig instrument voor de eigenaar om de toestand van de eigen woning te kennen. Deze informatie is eveneens relevant voor de koper van een woning, maar de eigenaar wordt niet verplicht om de woningpas te delen met een potentiële koper.

Waarom wordt het vrijgeven van de woningpas bij een potentiële verkoop niet verplicht? Hebt u dit al besproken met de immosector en/of de federatie van notarissen? Zo ja, hoe staat de immosector tegenover het idee om de woningpas vrij te geven tijdens het verkoopproces? Hoe motiveren zij hun standpunt? Zo ja, hoe staat de federatie van notarissen tegenover het idee om de woningpas vrij te geven tijdens het verkoopproces? Hoe motiveren zij hun standpunt? Indien niet,

zult u hierover overleg plegen met de immosector en/of de federatie van notarissen? Wanneer zou u dit doen?

Zult u stappen zetten om potentiële kopers te helpen om met meer kennis van zaken rond de algemene woonkwaliteit en de te verwachten renovatiekosten, een woning aan te kopen? Welke stappen zult u hiervoor zetten?

Vanaf 2022 is een asbestattest verplicht bij de verkoop van woningen en gebouwen ouder dan bouwjaar 2001. Zal dit asbestattest openbaar zijn voor de potentiële koper of dient dit enkel meegegeven te worden bij het afsluiten van de verkoop? Kan de verkoper weigeren om het asbestattest openbaar te maken voor de potentiële koper? Zal de potentiële koper kunnen nagaan wat de vermoedelijk kostprijs zal zijn voor het verwijderen van het vastgestelde asbest?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega Danen, ik zal kort en bondig antwoord.

Het verplichten van het vrijgeven van een woningpas bij een potentiële verkoop, is een waardevol idee. We moeten natuurlijk wel weten dat in die woningpas persoonsgebonden informatie zit. De administratie zegt op alles 'neen' en zegt tegen mij dat het niet gaat. Ze zeggen dat er juridische en technische drempels zijn. Goed, dat is iets wat de administratie altijd doet. Ik vind het op zich wel een waardevol idee. Ik wil gewoon eens nagaan hoe het zit met die persoonsgebonden informatie en of er een privacy issue is. De administratie beweert van wel, maar ik denk persoonlijk dat het een goed idee kan zijn. Sta mij toe dat ik aan de administratie, die altijd op alles neen zegt, vraag om dit toch eens opnieuw te bekijken.

Er is overleg geweest met de federatie van notarissen en met de immosector. Ik moet toegeven dat het op dit moment op een laag pitje staat. Ze vinden het een heel interessant instrument, maar het overleg heeft geen verdere uitvoering gekregen, omdat de woningpas toen nog redelijk beperkt was om een uniek aanspreekpunt te zijn. Intussen zit er veel informatie in de woningpas. Ook dat zullen we dus moeten bekijken, rekening houdend met het juridisch aspect waarmee we moeten opletten, volgens de administratie.

Ik zal uiteraard stappen zetten om potentiële kopers te helpen om met meer kennis van zaken een woning aan te kopen. Collega Diependaele heeft een woningkwaliteitswijzer ontwikkeld. Wij hebben een woningpas. Ik zeg dit gewoon om aan te geven wat er allemaal bestaat. Het is hallucinant wat er allemaal bestaat op dit niveau. Als we naar een geïntegreerde premie gaan, is het misschien het moment om alles samen te bekijken.

Ik heb, net als iedereen, een huis gekocht. In het begin hou je te weinig rekening met wat een renovatie gaat kosten. We moeten stappen zetten om hierover correct te informeren. Ik vind dat op de immosites ook moet worden verwezen naar de neutrale informatie over renovatie van de overheid. Zo kunnen mensen die een woning aankopen, meteen kijken wat renovatie betekent, met welke kosten men rekening moet houden.

Er is dus een woningpas, een woningkwaliteitswijzer, het EPC, binnenkort het asbestattest. Het houdt gewoon niet op. We moeten er eens met de borstel door. Dat spreekt voor zich. Het zal een huzarenstukje worden, want de administratie gaat er natuurlijk ook aan moeten meewerken. Persoonlijk vind ik dat we dat moeten doen en ik zal de opdracht dan ook geven.

In de regelgeving is opgenomen dat de eigenaar de inhoud van het asbestinventarisatietest moet meedelen aan de kandidaat-koper bij het sluiten van een onderhandse akte. De verkoper kan dit niet weigeren. Het asbestattest zelf zal

geen prijsraming bevatten. De OVAM bekijkt of men een laagdrempelige tool kan ontwikkelen op de website www.asbestinfo.be om de eigenaars of de kandidaatkopers een richting van prijsraming te geven.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat de woningpas, net zoals u ook zegt, de zaken moet vereenvoudigen. Er moeten een aantal documenten in zitten die informatie geven over de woning. Het is op zich een goed instrument, maar het zou niet slecht zijn om met collega Diependaele na te gaan hoe een en ander kan worden geïntegreerd met de woningkwaliteitswijzer.

Momenteel is het zo – en ik denk dat de woningpas daaraan moet verhelpen – dat er bij de verkoop van een woning een groot onevenwicht is in kennis tussen diegene die verkoopt en diegene die koopt. Als iedereen van goede wil is en betrouwbaar is, is er op zich geen probleem en dan kan het kennishiaat worden gedicht. Maar het is bekend dat dat niet altijd gebeurt en daar moet de woningpas bij helpen.

Stel je eens voor dat je een woning koopt, dat je bij de verkoop van alles meekrijgt, maar dat je nadien vaststelt dat er met die woning van alles aan de hand is. Het moeten niet per se verborgen gebreken zijn, maar informatie waaruit blijkt dat de staat van de woning veel slechter is dan men had ingeschat en een asbestprobleem heeft. Het moet de bedoeling van de woningpas zijn om de kenniskloof tussen koper en verkoper te dichten.

Minister, ik steun uw pleidooi om te onderzoeken hoe men die informatie toch aan de koper kan meegeven. Als er een juridisch probleem is, moeten we dat proberen op te lossen. Het kan toch niet zijn dat we een gigantisch instrument uitwerken, net om de kenniskloof te dichten, en dat de koper er weinig of geen gebruik van kan maken. Ik steun uw pleidooi en ik hoop dat uw opdracht resultaat heeft. Ik zal niet nalaten om u hierover over een half jaar opnieuw te bevragen, want de doelstelling van de woningpas vind ik heel erg goed. Hij moet ervoor zorgen dat ook de doelstelling wordt gehaald, zijnde het hiaat dichten zodat kopers met kennis van zaken een aankoop kunnen doen en de prijs betalen die men ervoor moet betalen. Daar gaat het over. Ik zal u hierover dus over een half jaar opnieuw bevragen en ik hoop dat er dan vorderingen zijn gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me graag aansluiten. Ik denk dat we op dezelfde golflengte zitten. De woningpas is ontstaan net met het doel om alle informatie samen te brengen. Vanaf het moment dat het asbestattest is ingevoerd, hebben wij altijd aangegeven dat dit een onderdeel moet zijn van de woningpas. De woningpas moet één verzamelpunt worden.

Ik ben het ook volkomen eens – en in de commissie was men het hier over de partijgrenzen heen over eens – dat de informatie maximaal aan kopers ter beschikking moet kunnen worden gesteld. Het heeft geen zin dat men, op het moment dat men wil kopen, geen informatie kan krijgen, maar nadien een zee van informatie zou krijgen.

Minister, als de administratie aangeeft dat er specifieke persoonsgegevens in zitten, is het correct om het zeer nauwkeurig na te kijken. De specifieke individuele informatie moet kunnen worden afgescheiden, maar de relevante informatie voor een koop zou openbaar of op vraag beschikbaar moeten kunnen zijn voor potentiële kopers.

Ik meen begrepen te hebben dat het asbestattest, waar collega Danen naar verwijst, vandaag ook ter beschikking moet worden gesteld aan de kopers. De visie

dat een koper maximaal moet kunnen beschikken over informatie, is altijd naar voren geschoven. Voor het asbestattest is dat gegarandeerd. Het liefst komt alle informatie samen op één punt. Minister, in de discussie met uw administratie, kunt u terugvallen op de visie die in het parlement altijd naar voren is geschoven.

Ik kijk met interesse uit naar de verdere evolutie en uitrol van de woningpas.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ga niet herhalen wat al gezegd is.

Ik denk dat we veelal op dezelfde golflengte zitten, maar we moeten wel opletten met het asbestattest. Vroeger had men ook het bodemattest, maar door gebrek aan tijd en mankracht heeft de OVAM destijds heel veel nulattesten uitgereikt, ook voor vervuilde bodems. We moeten dus zeker zijn dat een asbestattest efficiënt is en waarde heeft en dan kan het ook in de woningpas zijn waarde hebben. Zoals de minister aangaf, moet het ook juridisch in orde zijn, zodat als er nadien zaken worden vastgesteld, het consequenties heeft.

Gwenny De Vroe (Open Vld): De woningpas bevat inderdaad heel wat nuttige informatie voor kandidaat-kopers, maar ook voor architecten en aannemers. Momenteel is het zo dat hij voor eigenaars heel snel consulteerbaar is op de website www.woningpas.vlaanderen.be. Het is aan de eigenaar om de informatie op te vragen en die al dan niet te delen met de makelaar, met de architect, met wie dan ook. Men kan dus de woningpas van zijn eigen eigendom heel makkelijk consulteren.

Ik zie dat heel veel vastgoedmakelaars zelf actief de woningpas promoten, zodat die meer bekend wordt bij de bevolking. Minister, ik denk dat het ook nog een kwestie is van de digitale woningpas meer kenbaar te maken. Misschien kan hier nog meer op worden ingezet, want het is nuttig en het wordt in de immosector al gretig gedeeld.

Ik kijk uit naar de verdere uitrol en de sensibilisering van de bevolking.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik ben het ermee eens dat we goed moeten nagaan welke informatie kan worden meegedeeld en welke niet.

Wat het asbestattest betreft, is het de bedoeling dat een deskundige gaat vaststellen wat er aan asbest in de woning zit. Uiteraard kunnen niet alle muren worden uitgebroken. We willen een deskundige vooral een instrument kunnen geven om na te gaan wat er aan asbest aanwezig is.

Collega Pieters, het klopt niet volledig wat u zegt over het bodemattest. Een blanco bodemattest is wel degelijk nuttig, zeker als het gaat over de betwisting van de saneringsplicht. In die gevallen kan het dus wel nuttig zijn, gewoon ter aanvulling.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik stel vast dat er heel veel energie in de woningpas wordt gestoken om er een goed instrument van te maken. Dat is heel erg belangrijk. Het zou zonde zijn als we die energie verloren zouden laten gaan en niet laten dienen voor wat het moet worden. Maximale beschikbaarheid lijkt me belangrijk, zeker voor potentiële kopers.

Als men een waterkoker of een microgolfoven koopt, kan men op alle mogelijke manieren de goede en minder goede kwaliteiten van het toestel achterhalen. Bij een woning, zo'n belangrijke investering, is dat niet altijd het geval. We moeten er dus maximaal op inzetten. Ik hoop dat de opdracht die u geeft, minister, ons wat

meer inzicht zal geven over hoe het nog beter en meer kan worden ingezet. We moeten echt vermijden dat men een kat in een zak koopt, en de woningpas kan hiertoe bijdragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Leo Pieters aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de klimaatvoorwaarden in Wallonië voor de bouw van nieuwe gascentrales – 2662 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, het Waalse Gewest wil zogenaamde klimaatvoorwaarden aan de bouw van nieuwe gascentrales koppelen. De bouw moet worden gecombineerd met een CO₂-afvanginstallatie die de CO₂-uitstoot met 30 procent zou moeten verminderen. Daarenboven moeten er ook 150.000 bomen in Wallonië aangeplant worden ter compensatie. Dat zijn de voorwaarden die zij stellen.

Volgens uitbater Eneco zijn de voorwaarden totaal onrealistisch en dreigen ze de rentabiliteit van het project in het gedrang te brengen. Zij kunnen zich wel nog min of meer vinden in het aanplanten van de 150.000 bomen, maar ze vragen zich af of ze de benodigde oppervlakte daarvoor zullen vinden.

De plannen van de Waalse Regering dreigen roet in het eten te gooien voor federaal minister van Energie Tinne Van der Straeten. Zij wil namelijk vervuilende gascentrales bouwen om het stroomtekort dat zal ontstaan door de – eveneens door haar bepleite – kernuitstap op te vangen.

Minister, is er in Vlaanderen reeds nagedacht over het koppelen van dergelijke klimaatvoorwaarden aan de bouw van nieuwe gascentrales? Zo ja, wanneer en welke pistes werden onderzocht?

Lijkt het volgens u een goed idee om 'klimaatvoorwaarden' te koppelen aan de bouw van nieuwe gascentrales in Vlaanderen? Indien ja, welke voorwaarden hebt u op het oog en wat zou de impact van de voorwaarden op onze CO₂-uitstoot kunnen zijn? Indien niet, waarom niet?

Zal Vlaanderen haar klimaatdoelstellingen kunnen halen zonder extra voorwaarden gekoppeld aan de bouw van nieuwe gascentrales in Vlaanderen?

Is er in Vlaanderen reeds nagedacht over het koppelen van aanvullende stikstofvoorwaarden aan de bouw van nieuwe gascentrales? Indien ja, om welke voorwaarden zou het gaan en wat zou de mogelijke impact van de voorwaarden op de stikstofuitstoot in Vlaanderen kunnen zijn? Indien niet, waarom niet?

Bent u reeds gecontacteerd door uw federale collega met de vraag om geen dergelijke voorwaarden te koppelen aan de bouw van nieuwe gascentrales? Indien ja, wat was uw reactie hierop?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Pieters, ik dank u voor de vraag.

Ik weet niet hoe de klimaatvoorwaarden in Wallonië in elkaar zitten. We hebben onze eigen VLAREM-wetgeving (Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning). Of het nu gaat over de industrie in Antwerpen of over de gascentrales, wij

stellen algemene en sectorale voorwaarden. Bij de vergunningsprocedure is er altijd een toetsing aan die VLAREM-wetgeving. Hierbij worden de hinder, de risico's en de effecten op mens en milieu bekeken, of deze aanvaardbaar zijn. Ook mag de goede ruimtelijke ordening niet worden geschaad. Naast de klassieke aandachtspunten zijn er onder andere geluid, luchtkwaliteit, de bestemming, toepassing van de best beschikbare technieken, enzovoort, die onder de regelgeving vallen.

Daarnaast is er de voorafgaande opmaak van een milieueffectrapport (MER). In de bestaande VLAREM is nu reeds opgenomen dat grote elektriciteitscentrales moeten onderzoeken of CO₂-afvang en -opslag kan worden doorgevoerd. Dit is uiteraard nog iets anders dan carbon capture and storage (CCS) verplichten, zoals nu klaarblijkelijk in het Waals Gewest zou worden gevraagd.

Ook de opmaak van een energieplan is tijdens het vergunningstraject verplicht. In dergelijk plan moeten onder andere maatregelen worden opgelijst, gericht op een minimaal intern energieverbruik. Andere sectorale milieuvorwaarden bevatten tevens minimumvereisten inzake de elektrische efficiëntie van de centrales.

Tijdens het omgevingstraject worden dus verschillende aspecten inzake energie en klimaat meegenomen. Het is dan aan de vergunningverlenende overheid om rekening te houden met deze aspecten vooraleer een beslissing te nemen. Dat zijn voor mij milieuvorwaarden, klimaatvoorwaarden.

Zoals toegelicht, bestaan er nu al verschillende klimaatvoorwaarden bij de vergunningsprocedure. Bovendien vallen dergelijke centrales onder het Europese systeem van emissiehandel, waar deze installaties onderhevig zijn aan een CO₂-prijs. Of er nog bijkomende klimaatvoorwaarden moeten worden opgelegd, zullen we in de loop van de komende maanden goed moeten bekijken. Ik wil vermijden dat, als men voor gascentrales bijkomende voorwaarden oplegt, men diezelfde voorwaarden moet opleggen voor de industrie. Je kunt niet zeggen dat we het enkel voor de gascentrales opleggen. Wallonië heeft natuurlijk minder industrie. We moeten zeer aandachtig en goed bekijken of wat we vandaag al doen – Vlaanderen is zeer streng en terecht –, genoeg is, of er nog iets moet gebeuren, en of het enkel voor de gascentrales moet of ook voor de rest van de industrie. Zo brengen we natuurlijk veel industrie in de problemen en dat is niet de bedoeling.

Vlaanderen heeft enkel bindende klimaatdoelstellingen voor de niet-ETS-sectoren. We gaan daar volop voor, maar het zal moeilijk zijn. De gascentrales zorgen inderdaad voor extra broeikasuitstoot, maar u weet dat het in een ander systeem zit. Broeikas is broeikas, en ik vind dat we dit maximaal moeten vermijden. De uitstoot moet verminderen en mag niet toenemen.

De stikstofvoorwaarden zullen voor Vlaanderen een heel groot punt zijn. Stikstofuitstoot moet in Vlaanderen naar beneden, en fors naar beneden. We moeten daar eens goed naar kijken. Ik zou eerder spreken over de stikstofvoorwaarden dan over andere en kijken wat we daar nog kunnen doen. Het stikstofarrest spreekt voor zich. Het systeem rond het voorlopig kader is eigenlijk naar de vuilbak verwezen. De Vlaamse Regering is volop aan een tijdelijk kader aan het werken om ervoor te zorgen dat, tussen nu en het definitieve pad, de vergunningen die worden afgeleverd, voldoende rechtszeker zijn. De aanvragen voor gascentrales zullen aan die vereisten moeten voldoen.

Ik kan u meedelen dat de ruimte om extra stikstof uit te stoten in Vlaanderen, op is. De komende tien jaar moeten we de stikstofuitstoot fors naar beneden halen, bijna met 50 procent. Er mag dus geen stikstof bijkomen. Integendeel, er moet massaal veel stikstof verdwijnen.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U sprak al over het stikstofarrest, maar bijkomend is er de CRM-subsidieveiling (capaciteitsvergoedingsmechanisme) in juli. De vier gascentrales die in Vlaanderen zullen worden gebouwd, zullen ook op die veiling aanwezig zijn. U sprak al over broeikasgasuitstoot. Er zijn ook nog de Europese doelstellingen die opgenomen zijn in het federaal akkoord en waarbij er 55 procent minder uitstoot moet zijn. De kernuitstap komt er aan. EnergyVille geeft aan dat tien jaar nucleaire verlenging 25 megaton minder CO₂ zou geven. Vanaf 2050 is er voldoende hernieuwbare energie in Europa, maar moeten er gigantische investeringen gebeuren om hoogspanningskabels aan te leggen. U zit in feite een beetje tussen hamer en aambeeld.

Wat gaat u beslissen? Gaat u meer de Vlaamse kaart trekken of volgt u het federale verhaal? U zult beslissingen moeten nemen die zullen snijden. Ik wacht met spanning af welke beslissing u zult nemen, maar ik denk dat we toch moeten gaan voor een betere luchtkwaliteit in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

U was duidelijk: het is een uitdaging om alle doelstellingen te bereiken, maar als we voorwaarden opleggen, dan heeft dat mogelijk ook consequenties voor anderen. U haalt zeer terecht aan dat voorwaarden niet voor de ene of de andere sector kunnen zijn, maar dat die gelijk moeten zijn voor alle sectoren. Alle sectoren staan voor gelijke uitdagingen voor het klimaat en voor stikstof. Ik hoop dat u die stelling effectief ook doortrekt in uw beleid: iedereen moet inspanningen leveren en iedereen moet op een gelijkwaardige manier worden behandeld.

Ik begrijp ook duidelijk uit uw antwoord dat we in Vlaanderen moeten nagaan op welke manier we aan de doelstellingen kunnen voldoen. U stelt ook heel duidelijk dat we, zoals collega Pieters vraagt, geen maatregelen van anderen overnemen – ze kunnen wel worden bekeken –, maar dat we ons eigen Vlaamse verhaal moeten schrijven. U kunt hiervoor op onze fractie rekenen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, dank u voor de verschillende tussenkomsten.

Collega Pieters, ik onthoud dat u zegt dat de luchtkwaliteit van belang is. Ik veronderstel dat u dan ook de ambitie steunt om de stikstofuitstoot naar beneden te halen en dat u ook mee zult werken aan de oplossing. Het is een heel moeilijk dossier waarin we naar verschillende sectoren zullen kijken. Ik hoop dat u dan ook een zeer consequente houding zult aannemen en dat u niet zegt: 'De ene wel, de andere niet.' Ik hoop dat u mee aan de kar zult trekken en een deel van de oplossing zult zijn in plaats van het probleem erger te maken. Ik probeer heel consequent te zijn als het gaat over stikstof en dat geldt ook voor de gascentrales. Ik hoor bij het Vlaams Belang toch verschillende geluiden naargelang men de achterban wil 'pleasen'.

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, nogmaals bedankt voor uw reactie, maar ik ben het daar niet zo heel erg mee eens. Wij zijn altijd gewonnen voor een betere luchtkwaliteit. Het levert alleen maar comfort op voor onze eigen bevolking. Waarom zouden we er niet achter staan? Alleen willen wij niet per se overnemen wat in Wallonië wordt gedaan. Het moet wel een en-enverhaal zijn. Als we de kerncentrales sluiten, zitten we met de gascentrales opgescheept. Ik weet dat het geen Vlaamse bevoegdheid is, maar ik neem aan dat u voldoende invloed zult

aanwenden om de kernuitstap te vertragen of de kerncentrales verlengd open te houden om zo de luchtkwaliteit te kunnen verbeteren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.